

**AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDE BAŞKANLIK SEÇİMİ VE
FEDERAL YÜKSEK MAHKEME'NİN SEÇİME İLİŞKİN EMSAL
KARARLARI**

PRESIDENTIAL ELECTION IN THE UNITED STATES AND THE U.S. SUPREME COURT'S ORDERS

Araştırma Makalesi
Merve ÜNAL AÇIKGÖZ*

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	679
I. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NİN YAPISI.....	681
II. BAŞKANLIK SEÇİMİ.....	683
A. Seçim Sistemi	685
B. Oy Kullanma.....	690
C. Siyasi Partiler	694
D. Seçim Kampanyalarının Finansmanı	697
III. FEDERAL YÜKSEK MAHKEME'NİN SEÇİME İLİŞKİN EMSAL KARARLARI.....	701
A. Güney Carolina v. Katzenbach Davası (1966).....	701
B. Storer v. Brown Davası (1974)	702
C. Buckley v. Valeo Davası (1976)	703
D. George W. Bush v. Palm Beach County Canvassing Board Davası (2000)	705
E. Shelby County, Alabama v. Holder, Attorney General Davası (2013)	708
SONUÇ	709
KAYNAKÇA.....	713

DOI: 10.32957/hacettepehdf.1040154

Makalenin Geliş Tarihi: 22.12.2021

Makalenin Kabul Tarihi: 29.12.2021

* Dr. Öğretim Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı.

E-posta: merve.unal@gop.edu.tr

ORCID: 0000-0002-3576-7573

Bu makale konusunun araştırma ve makalenin yazım süreçlerinde Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi'nin araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduğumu beyan ederim.

ÖZ

Başkanlık sisteminin prototipi olarak kabul edilen Amerika'da başkanın seçilme usulü diğer ülke uygulamalardan farklı bir şekilde gerçekleştirilmektedir. İki aşamada gerçekleştirilen seçimde halk, başkanı doğrudan seçmek yerine başkanı seçecek olan delegeleri seçmektedir. Demokratik sistemlerde iktidarlar, meşruiyet kaynaklarını özgür ve serbest seçimlerden almaktadır. Bu nedenle seçimlerde uygulanan sistemin, parti yapılarının, oy kullanma şartlarının ve seçimlerin yönetiminin ideal demokrasi ilkelerine uygun olarak düzenlenmesi gerekir. Dolayısıyla seçime ilişkin demokratik ilkelerin hukuksal kurallar aracılığıyla koruma altına alınması önem arz etmektedir. Amerika'daki başkanlık seçiminin temel bileşenlerini seçim sistemi, siyasi partiler, oy hakkının kullanılması, seçim kampanyalarının yürütülmesi ve seçimlerin yönetimi ve denetimi ile yetkili makamlar oluşturmaktadır. Bu çalışmada, Amerikan başkanlık seçiminin işleyişi, seçim kuralları, seçimi etkileyen mekanizmalar ve Federal Yüksek Mahkeme'nin seçim dönemlerinde üstlendiği görev ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Amerikan başkanlık seçimleri, Seçim sistemi, Oy hakkı, Amerikan siyasi partileri, Federal Yüksek Mahkeme

ABSTRACT

In the United States, which is accepted as the prototype of the presidential system, the electoral system of the president is carried out differently from the practices of other countries. In the elections held in two stages, the people elect the secondary who will elect the president instead of directly electing the president. In democratic systems, governments derive their legitimacy source from fair and honest elections. For this reason, the system applied in the elections, the party structures, the voting conditions and the management of the elections should be arranged in accordance with the ideal democracy principles. Therefore, it is important to protect democratic principles regarding elections through legal rules. The electoral system, political parties, the right to vote, conducting election campaigns, supervising the elections and competent authorities constitute the basic components of the presidential election in the United States. In this study, the functioning of the American presidential election, election rules, the mechanisms affecting the election and the task of the Supreme Court during the election periods are discussed.

Key Words: U.S. presidential election, Electoral system, Right to vote, Political party, U.S. Supreme Court

GİRİŞ

Siyasi rejimler, hukuki olay ve kurumlar, tarihi ve siyasi gelişimin mantığından ve toplumsal ilişkilerin ve ihtiyaçların zaruretlerinden doğar. Nitekim Amerika'nın kuruluşunda ve anayasal devlete geçişte bu etkileşimi görmek mümkündür. Zira kolonyal dönemde otoritenin tek bir merkezde yoğunlaşmasının tehlike arz edebileceği tecrübe edilmiş ve bu gücün dağıtılmasının gerekliliği düşüncesi doğmuştur.¹ Netice itibarıyla Amerika'daki anayasacılık hareketini Büyük Britanya'nın 1763'te kolonilerin vergi ödemelerinde gerçekleştirdiği yeni bir yasa başlatmıştır. Massachusetts Koloniler Meclisi, yasayla konulan verginin mülkiyet hakkını zedelediği itirazında bulunmuş ancak Büyük Britanya verginin ödenmesi konusunda direnç göstermiştir. Bunun üzerine 1776'da İngiliz sömürgesine karşı çıkan on üç koloni bağımsızlıklarını kazanarak "Bağımsızlık Bildirgesi"ni ilan etmiş ve yeni bir devlet kurmaya karar vermiştir. Koloniler, kurulacak olan yeni devletin Birleşik Krallık sisteminden farklı olmasına özen göstermiştir. Başlangıçta bir konfederasyon şeklinde örgütlenen koloniler kendi aralarındaki siyasi ve ekonomik sorunlar nedeniyle yeni bir arayış içine girmiştir. Bağımsızlıklarını kazanan koloniler, benzer sorunların yaşanmaması adına kendi dinamikleriyle uyumlu bir yönetim sistemi meydana getirme gayreti içinde olmuştur. 17 Eylül 1787'de "Philadelphia Konvansiyonu" adı verilen kurucu meclisi oluşturarak Amerika Birleşik Devletleri'ni resmi olarak dünya sahnesinde yer veren Amerikan Anayasasını kabul etmişlerdir.²

İngilizlerin baskısından kaçan koloniler, geçmiş tecrübelerinden hareketle oluşturdukları yönetim modelinin İngiltere'de uygulanan parlamenter monarşiden farklı olmasına büyük önem vermiş ve Philadelphia'da toplanan koloniler daha merkezileştirilmiş bir hükümet anayasası hazırlamıştır. ABD'nin kuruluşu ve başkanlık sisteminin ortaya çıkışı kurucu babaların hazırladıkları bu anayasa ile olmuştur. Kurucu Meclis, anayasayı hazırlarken anayasada devlet ve hükümet ile ilgili temel ilkeler koyarak ayrıntılı düzenleme yoluna gitmemiştir. Anayasanın değiştirilmesi ise zor bir usule bağlı

¹ ELLINWOOD, Allen, Florence, **This Constitution of Ours**, New York, 1940, s. 46.

² KABOĞLU, İbrahim Ö., **Anayasa Hukuk Dersleri**, 12. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2017, s. 3-4; REDLICH, Norman/ ATTANASIO, John/ GOLDSTEIN, Joel K., **Understanding Constitutional Law**, New York, 2004, s. 2.

kılınmıştır. Bu nedenle bugüne kadar anayasada toplamda yalnızca yirmi yedi değişiklik yapılabilmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri'nin oluşturulma süreci yeni bir hükümet sisteminin meydana getirilmesini de sağlamıştır. Zira o tarihe kadar monarşik bir düzende varlığını sürdüren koloniler ABD'yi kurarken bilhassa monarşi kurumuna alternatif bir yapı ortaya koymaya dikkat etmiş ve seçimle iş başına gelen devlet başkanlığı makamı oluşturulmuştur. Dolayısıyla ABD Anayasasının kabul ettiği başkanlık sistemi İngiltere'deki gibi tarihsel bir tecrübenin ürünü olmayıp beşerî iradenin tasarladığı yapı olarak doğmuştur. Zira bu sistem ortaya konurken demokrasi ilkesiyle hareket edilmiş ve devlet erklerinin birbirinden tamamen ayrılmasına öncelik verilmiştir.³ ABD sisteminde devlet teşkilatı, şu üç temel organ üzerine inşa edilmiştir: Başkan, Kongre ve Federal Yüksek Mahkeme (FYM). 1787 ABD Anayasasına göre yasama yetkisi Temsilciler Meclisi ve Senatodan oluşan Kongreye aittir. Kongrenin çift meclisli bir yapıya sahip olması federal devlet olmasından kaynaklanmaktadır. Yürütme yetkisi Başkana ve yargılama yetkisi de Federal Yüksek Mahkeme ve mahkemelere tanınmıştır.⁴ Bu sistem, kuvvetlerin birbirine muhtaç olma ve birbiriyle dengeli hareket etme esasına göre işlemektedir. Sistemin kendi içinde barındırdığı mekanizmalar devlet erklerini birbirinden sert bir şekilde ayırmasının yanında bu erklerin birbirleriyle uyumlu ve dengeli çalışmasını gerekli kılmaktadır.⁵ Bu nedenle zaman zaman çekişme içine giren erklerin aralarındaki ilişki neticesinde ortaya çıkan siyasi krizler, karşılıklı uzlaşının sağlanmasıyla son bulmaktadır.

Demokrasiye ve demokrasinin gereklerine bağlı kalma konusunda başarılı bir görüntü çizen ABD'de en büyük misyonu üstlenen kurumların başında yargı gelmektedir. Özellikle Federal Yüksek Mahkeme, kendisine Anayasayla tanınan yetkileri kullanırken oldukça cesur davranarak hukukun üstünlüğüne ve insan haklarına duyulan saygının artmasını sağlamaktadır. Mahkemenin yürütmüş olduğu yargılama faaliyeti

---

³ KABOĞLU, 2017, s. 146.

⁴ FENDOĞLU, Hasan Tahsin, **Anayasa Hukuku**, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 179, 182.

⁵ ÖZBUDUN, Ergun, **Anayasalcılık ve Demokrasi**, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2015, s.17; DE CHAMBURN, Marquis/ DE PINETON, Adolphe, **The Executive Power In The United States: A Study Of Constitutional Law**, Inquirer Printing And Publishing Company, 1874, s. 52-53.

kapsamındaki önemli hukuki uyuşmazlıklarda balıksırtı verdiği kararlar gerek ülke çapında gerek dünyada geniş yankı uyandırmaktadır. Nitekim Mahkeme vermiş olduğu karar ile anayasa yargısının doğuşunu sağlamıştır. Temel haklara ve hukukun temel ilkelerine yönelik verdiği kararlar çoğu zaman demokrasiler açısından yol gösterici olmuştur. Dolayısıyla Mahkemenin başkanlık seçimi dönemlerinde verdiği kararların da bu anlamda büyük önem taşıdığı altı çizilmelidir.

Çalışma üç kısımdan oluşmakta ve ilk kısımda ABD'nin yapısı kısaca ele alınmaktadır. İkinci kısımda ise başkanlık seçimi irdelenmekte bunun için de öncelikle seçim sistemine, oy kullanma hakkına, siyasi partilerin yapısına ve seçimlerin hangi şartlar altında gerçekleştiğine yer verilmiştir. Son kısımda ise FYM'nin seçim dönemine ilişkin vermiş olduğu bazı önemli kararlar incelenmektedir. Mahkemenin verdiği kararları seçerken özellikle Amerikan tarihi açısından büyük öneme sahip davalar olması dikkate alınmıştır. FYM'nin konuyla ilgili kararlarına yer verilerek Mahkemenin başkanlık seçimlerindeki rolü ile seçme ve seçilme hakkına ilişkin yaklaşımı ortaya konmaya çalışılmıştır.

I. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NİN YAPISI

ABD, elli eyaletten oluşan bir federasyon devleti şeklinde örgütlenmiştir. Dikey kuvvetler ayrılığına dayanarak meydana getirilen bu sistemde yetkiler merkez (federal devlet) ile eyaletler (federe devletler) arasında Anayasa tarafından güvenceli bir şekilde paylaştırılmıştır. Federal devlet yalnızca Anayasada belirtilen yetkilerle sınırlandırılmış; bunun dışındaki konularda ise eyaletler yetkili kılınmıştır. Federal devlet ile federe devlet veya federe devletler arasında doğabilecek yetki çatışmalarını çözme yetkisi FYM'ye tanınmıştır. Federal yapının bir gereği olarak federe devletlerin temsili için çift yapılı bir meclis sistemi öngörülmüştür. ABD'nin yasama organı olan Kongre, her eyaletten gönderilen iki senatörün yer aldığı Senato ile Temsilciler Meclisi'nden oluşmaktadır.⁶ Çift yapılı meclislerden bir tanesi federasyon birliğini sağlarken diğeri de federe

⁶ ABD Anayasası, https://www.senate.gov/civics/constitution_item/constitution.htm#a2_sec2 (erişim tarihi 11.04.2021); FENDOĞLU, 2019, s.405-406.

devletlerin temsilini sağlamaktadır. Federasyon birliğinin sağlandığı Temsilciler Meclisi'nde üye devletler nüfusları oranında temsilci bulundurmakta ve bu temsilciler seçimle iş başına gelmektedir.⁷

ABD'nin federatif yapısı birçok devlet görevlisinin federe devletlerde seçimle iş başına getirilmesi sonucunu doğurmuştur. Zira eyaletler kendi anayasalarına ve devlet organlarına sahip küçük birer devletçik olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla hem federal devlet başkanı hem federe devletlerin yöneticileri ve federe devlet görevlilerin bir kısmı seçimle belirlenmektedir.⁸ Bu nedenle Amerika'da çok sık seçim süreçleri yaşanmaktadır. ABD'de federal devlet ile federe devlet arasında dikey kuvvetler ayrılığı ilkesine dayalı bir yönetim sistemi oluşturulmuştur.⁹ Dolayısıyla federe devletler kendi anayasalarıyla ülke sınırları içerisinde yönetimlerini sürdürmektedirler.

Federe devlet içerisindeki yerel yönetimlerin görev alanı noktasında ülke içerisinde bir uygulama birliğinden söz edilmemekte ve yönetici kadroların göreve gelme usulü eyaletlere göre değişmektedir. Ancak yerel yönetimler yetkilerini eyaletlerden aldıkları yetki belgesine dayanarak kullanmaktadır. Yerel yönetimlerde kimi kadrolar seçimle belirlenirken kimileri de atama yoluyla belirlenmektedir.¹⁰ Amerika'da başta başkan olmak üzere birçok federal hükümet görevlisi seçimle iş başına gelmektedir. ABD'de bazı federal ve yerel yönetim görevleri için seçimler çift yıllarda yapılırken diğer bazı eyaletlerde ise tek yıllarda yapılmaktadır.¹¹

Eyaletlerdeki seçimlerin yönetimi konusunda eyalet ve yerel seçim görevlileri yetkili kılınmıştır. Bu görevliler seçimin demokratik ve hukuki bir ortamda

---

⁷ DUVERGER, Maurice, **Siyasal Rejimler**, (Çev.Teoman Tunçdoğan), İletişim Yayınları, İstanbul, 1966, s.29, 76.

⁸ IŞIK, Hüseyin Murat, "Çağdaş Demokratik Rejimlerde Seçimlerin Yönetim ve Denetimi", **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2010-2011, Cilt: 15-16, Sayı: 22-23-24-25, (s. 75-87), s. 82.

⁹ FENDOĞLU, **2019**, s. 432.

¹⁰ AYHAN, Ufuk, "Amerika Birleşik Devletlerinde Yerel Yönetimler", **Sayıştay Dergisi**, Sayı:70, (s. 104-120), s. 117-118.

¹¹ Bureau of International Information Programs U.S. Department of State, **Kısaca ABD Seçimleri**, https://photos.state.gov/libraries/istanbul/22897/ejournals/USA_Elections_InBriefTR.pdf (erişim tarihi 11.05.2021).

gerçekleştirilmesinden sorumlu kabul edilmiştir. Dolayısıyla seçmenlerin kaydını yapmak, oy pusulalarını hazırlamak, adayların isimlerinin listede yer almasını sağlamak gibi görevleri bulunmaktadır.¹² Eyalet ve yerel seçimler herhangi bir yılda, yıl boyunca çeşitli zamanlarda yapılabilmekte; vali, eyalet meclisi, belediye başkanı, yargıçlar ve yerel yetkilileri belirlemek amacıyla seçimler organize edilmektedir. ABD’de seçim işlerinin yürütülmesinden esas itibariyle eyalet düzeyindeki yerel seçim kurulları yetkili olmakla birlikte seçimlerde yaşanabilecek uyuşmazlıkların çözüm yeri yargı organları olmaktadır.¹³

II. BAŞKANLIK SEÇİMİ

Demokrasilerde iktidar yetkisinin el değiştirmesi seçimler yoluyla sağlanmaktadır. Halkın temsilcilerinin belirlendiği seçimlerin azınlığın haklarını koruyacak ve azınlığın daha sonraki seçimlerde çoğunluk olabilme yollarını kapatmayacak şekilde meydana getirilmesi demokrasinin temel ilkelerinden biridir. Temsili demokrasilerde iktidar, halkın oylarıyla gerçekleşir, halkın iradesini yansıtan dürüst ve serbest seçimle meşruiyet kazanır. Seçimler, demokrasinin temel araçlarından biri olmasına karşın, sadece seçim, demokratik yönetimin göstergesi sayılmaz. Seçimlerin demokratik meşruiyet zemini kazandırması, partilerin serbestçe örgütlenebilmelerine ve seçim ortamında özgürce eşit bir şekilde yarışabilmelerine bağlıdır. Tek partili ve tek adaylı seçimler, iktidarın taleplerinin seçmen tarafından kabullenilmesi sonucunu zorunlu kılar ve bu gibi uygulamalar demokrasiden uzak baskıcı yönetimin kendi meşruluğunu sağlama aracı haline gelir. Bu tür biçimsel seçimler, temsili demokrasiyle bağdaşmaz ve halkın gerçek iradesini yansıtmaz. Seçimler, ancak özgür ve çoğulcu bir ortamda, genellik, eşitlik ve gizlilik ilkelerine uygun biçimde ve dürüstçe yapıldığı takdirde gerçek değerini ve geçerliliğini korur.¹⁴

---

¹² AYHAN, 2008, s. 115.

¹³ GÖNENÇ, Levent, **Türkiye’de Seçim Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları**, Adalet Yayınevi, Ankara,2008, s. 32.

¹⁴ ALİEFENDİOĞLU, Yılmaz, “Temsili Demokrasinin “Seçim” Ayağı”, **TBB Dergisi**, Sayı: 60, 2005, (s.71-96), s.71-72.

ABD’de seçime ilişkin temel ilkeler Anayasada yer almaktadır. Nitekim ABD Anayasası’nın Madde I, Bölüm 3’teki düzenleme uyarınca Senato ve Temsilciler Meclisi üyeleri için yapılacak seçimlerin zamanı, yeri ve şekli konusunda yetki eyalet yasama organlarına tanınmıştır.¹⁵ Bunun yanında Anayasada yapılan 15., 19., 24. ve 26. Değişiklikler ile seçim sistemi ve oy hakkını etkileyen düzenlemeler kabul edilmiştir. Amerikan hukukunda seçim ve oy hakkına ilişkin en temel düzenleme Anayasanın kendisi olsa da seçimlerin yönetimi ve denetimiyle ilgili düzenlemeler şunlardır: Amerikan Seçim Yardımı Yasası (Help America Vote Act) ve Federal Seçim Kampanyaları Yasası (Federal Election Campaign Act) ve İki Partili Kampanya Reformu Yasası (BCRA).¹⁶

ABD Anayasasındaki hükümler uyarınca başkan adayında bulunması gereken nitelikler şu şekilde sıralanmıştır: doğuştan ABD vatandaşı olmak, en az otuz beş yaşında olmak ve on dört yıldır ABD’de ikamet ediyor olmak. Bu şartları taşıyan kişilerin başkanlık seçimlerinde aday olabileceği öngörülmüştür. Başkanlık seçimleri genel olarak üç aşamada gerçekleşir. Birinci aşamada partiler ulusal kongreler yoluyla adaylarını belirler ve genellikle birden fazla kişi aday olarak yarışa katılır. Her ne kadar ABD’de seçmenler oylarını seçtikleri başkan adayına veriyor olsa da aslında dolaylı bir seçim gerçekleştirilir. Zira seçmenler, usulen daha sonra başkanı seçmek için oy kullanacak delegeleri seçmektedir. İkinci aşamada federe devletlerde başkanı seçecek olan delegeler seçilir. Seçimleri kazanabilmek için başkan adaylarınının 270 veya daha fazla delegenin oyunu alması gerekir. Seçimlerde birçok eyalet “winner-takes-all” adı verilen en çok oyu alanın tüm eyalet delegelerini kazandığı bir sistemi uygulamaktadır. Ancak Nebraska ve Maine eyaletlerinde bu sistemden farklı olarak delegeler aldıkları oy oranına göre orantılı bir şekilde dağıtılmaktadır.¹⁷ Son aşamada ise seçilen delegeler, ocak ayının ikinci

¹⁵ <https://photos.state.gov/libraries/turkey/231771/PDFs/abd-anayasasi.pdf> (erişim tarihi 16.05.2021).

¹⁶ Federal seçim yasaları, oy hakkını ve seçim sürecini korumaya yardımcı olmaktadır. Kampanya katkılarının sınırları, engelli seçmenlerin hakları ve daha fazlası hakkında detaylı bilgi edinmek için bkz. <https://www.usa.gov/voting-laws#item-214532> (erişim tarihi 27.05.2021).

¹⁷ BELENKY, Alexander S., **Understanding the Fundamentals of the U.S. Presidential Election System**, Springer Science & Business Media, 2012,s. 22; KANAT, Kılıç Buğra/ DUDDEN, Lesley K./HANNON, Jackson, **2016 Başkanlık Seçimlerine Doğru ABD Seçim Süreci ve Ön Seçimler**, 2015, <http://www.setav.org/tr/amerikan-baskanlik-secimlerine-dogru-1-secim-sureci-ve-on-secimler/analiz/43145> (erişim tarihi 11.05.2021).

pazartesi oylarını verirler ve bu oylar devlet merkezinde toplanarak Kongre’de bütün temsilcilerin huzurunda Senato başkanının başkanlığında sayılır. En az 270 oy alan aday ABD’nin yeni başkanı sıfatını kazanır.¹⁸

A. Seçim Sistemi

ABD’deki seçim sistemini incelemeye geçmeden önce seçim sistemi kavramını ele almamız gerekir. Nitekim “seçim sistemi” denildiğinde genel olarak karşımıza iki farklı anlam çıkmaktadır. Geniş anlamda seçim sistemi; seçme ve seçilme yeterliliği, oy hakkı, seçim yöntemleri vb. gibi seçimle ilgili olan bütün hususların yönetimini ifade etmektedir. Dar anlamda seçim sistemi kavramı ise seçmenlerin verdikleri oyların parlamento sandalyelerine dönüşme sürecinde uygulanan yöntemleri ifade etmektedir.¹⁹ Seçim sistemleri seçim çevrelerinin genişliği, seçim turlarının sayısı ve milletvekillerinin partiler arasında dağılımına göre kendi içerisinde üç gruba ayrılmaktadır. Milletvekillerinin partiler arasında dağılımına göre seçim sistemi çoğunluk veya nispi temsil sistemi adını almaktadır. Seçim sistemlerinin amacı, her şeyden önce, belirli bir süre için ülkeyi hangi parti veya partilerin yöneteceğini, hangi partinin de muhalefet olarak denetim görevi yapacağını belirlemektir.²⁰

ABD’de tek turlu basit çoğunluk sistemi uygulanmakta, bu sistem uyarınca seçimler tek turlu yapılmakta ve seçimlerde oyların çoğunluğunu alan parti seçim bölgesinden çıkartılacak olan temsilcilerin tümünü kazanmış sayılmaktadır.²¹ Türkiye’de bu sistem yerel yönetimlerin belediye başkanı seçimlerinde ve muhtarlık seçimlerinde uygulanmaktadır. Partilerin tek aday gösterdiği ve basit çoğunluk şartının arandığı çoğunluk sistemini uygulamak diğer sistemlere nazaran daha basit ve pratik kabul edilmektedir. Tek turlu basit çoğunluk sisteminin en önemli özelliği tek parti iktidarına

---

¹⁸ YANIK, Murat, **Başkanlık Sistemi ve Türkiye’de Uygulanabilirliği**, 3. Baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2016, s.41
<https://www.usa.gov/election#:~:text=The%20president%20must%3A,United%20States%20for%2014%20years>, (erişim tarihi 27.05.2021).

¹⁹ ÖZBUDUN, Ergun, **Türk Anayasa Hukuku**, 17.Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017, s. 264.

²⁰ GÖZLER, Kemal, **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi**, Cilt 1, 2. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2020, s. 802; TÜRK, Hikmet Sami, “Seçim, Seçim Sistemleri ve Anayasal Tercih”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, Sayı: 23, 2006, (s. 75-115), s.77.

²¹ BELENKY, 2012, s. 21; ÖZBUDUN, 2017, s. 265.

olanak sağlamasıdır. Ayrıca partilerin aldıkları oy oranları ve kazandıkları sandalyeler arasında orantısız ve adaletsiz bir dağılımın meydana gelmesine yol açmaktadır.²²

ABD’de ön seçim ve genel seçim olmak üzere iki tür seçim mevcuttur. Ön seçimler (primary, caucus), genel seçimlerde partiyi temsil edecek adayın belirlenmesi amacıyla yapılır ancak her eyalette parti adayını belirlemek için ön seçim yapılmaz. Ön seçimler ve parti toplantılarından sonra siyasi partiler ulusal kongreler düzenlemektedir. Ön seçimlerin nasıl yapılacağına ilişkin Anayasada bir hüküm bulunmadığından ön seçimin usulleri federal kanunlarla düzenlenmiştir. ABD’de başkan aday olmak için “primary ve caucus” adı verilen iki farklı türde ön seçim gerçekleştirilir. Parti toplantısı şeklinde organize edilen caucus yönteminde parti üyeleri tartışma ve oylama yoluyla en iyi aday seçer. Primary yönteminde ise parti üyeleri kendilerini genel seçimlerde temsil edecek en iyi aday seçer. Başkan aday olmak için düzenlenen bu ön seçimler ve parti toplantıları seçmenlerin delegeleri seçmeleri ve bu delegelerin de ön seçimde yer alan adaylar için seçmenler kurulunda (electoral college) oy kullanmaları yoluyla gerçekleştirilmektedir.²³ Bağımsız adayların belirlenmesi usulü ise tamamen farklıdır. Nitekim bağımsız adayın herhangi bir parti ile bağı olmadığı için ön seçim yapılması söz konusu değildir. Bu nedenle bağımsız adayların seçime katılabilmesi için seçim bölgesinde belirli bir çoğunlukta seçmenin imzasını alması gerektiği kuralı benimsenmiştir. Ancak bu kural da ülke çapında uygulanan genel bir ilke olmayıp eyaletten eyalete farklılık gösterebilmektedir.²⁴

²² TÜRK, 2006, s. 81-83; GÖZLER, 2020, s. 804. Türkiye’de uygulanan seçim sistemine baktığımızda ise çoğunluk sistemi yerine gerek 1961 gerek 1982 Anayasalarında nispi temsil yönteminin benimsendiğini görmekteyiz. Nispi temsil sisteminde çoğunluk sisteminin aksine partiler aldıkları oy oranında parlamentoda sandalye sahibi olmaktadır. Her ne kadar ülkemizde nispi temsil uygulansa da bu tam bir nispi temsil sistemi özelliklerini taşımamaktadır. Dolayısıyla başlangıçta sistemlerden herhangi biriyle tam tamına örtüşmeyen sistemler için doktrinde üçüncü bir tür olarak “karma sistemler” ön görülmüştür. Aslında 1995 yılından itibaren Türkiye’de uygulanan seçim sistemi de karma bir nitelik arz etmektedir. Nispi temsil, temsilde adalet ilkesinin gerçekleştirilmesi bakımından önem arz etse de ülkemizde parlamento faaliyetleri ve hükümet istikrarının sağlanabilmesi için seçim barajı gibi uygulamalar ön gören d’Hont sistemi benimsenmiştir. Böylece %10luk bir seçim barajı uygulamasıyla parlamentoya ufak partilerin girişi engellenmiş, hükümet istikrarı hedeflenmiştir. Bkz. TEZİÇ, Erdoğan, **Anayasa Hukuku**, 10.Baskı, Beta Basım Yayın Dağıtım, İstanbul, 2005, s.305-307.

²³ KANAT/ DUDDEN/ HANNON, 2015, <http://www.setav.org/tr/amerikan-baskanlik-secimlerine-dogru-1-secim-sureci-ve-on-secimler/analiz/43145> (erişim tarihi 11.05.2021); BELENSKY, 2012, s. 1.

²⁴ https://photos.state.gov/libraries/istanbul/22897/ejournals/USA_Elections_InBriefTR.pdf (erişim tarihi 11.05.2021).

Geçmişte yalnızca belirli eyaletler ön seçim yoluyla aday belirleme işlemi yapıyorken günümüz ABD’inde ise artık her eyalette ön seçimler yapılmaktadır. İlk ön seçim ise başkanlık seçiminin yapılacağı yılın ocak veya şubat ayında New Hampshire eyaletinde yapılmaktadır. Yapılan ön seçimler sonucunda ise partilerin yaz aylarının sonunda yaptıkları ulusal kongre için aday belirlenmiş olmaktadır. Her ne kadar adaylar ön seçim yoluyla belirlense de ulusal kongrelerin yapılması törensel bir gelenek halini almıştır. Bu kongreler sayesinde partiler, adaylarını tüm ülkeye tanıtmaya, partinin ve adayın hedeflerini kamuoyuna duyurma fırsatı elde etmektedirler.²⁵

ABD Başkanının seçilme şekli özgün bir nitelik arz etmektedir. Zira Başkan Türkiye’de olduğu gibi doğrudan halk tarafından seçilmemekte; iki aşamalı bir seçimle göreve gelmektedir. Bu sistemde her eyaletteki seçmenler öncelikle delegeleri belirlemektedir. Her bir eyaletin delege sayısı, Kongre ve Senato’da buldukları temsilci sayısının toplamına eşittir. Halk tarafından seçilen bu delegeler (ikinci seçmenler) Başkanı seçerler.²⁶ Dolayısıyla her eyalette en çok oyu alan aday o eyaletteki tüm delegelerin oyunu kazanmış olur. ABD’nin 50 eyaletinde seçilen delegeler ve Washington, D.C. bölgesinden gelen üç delegenin de katılımıyla toplam 538 delegeden oluşan Seçmenler Kurulu tesis edilmiş olur. Kasım ayının ikinci salı günü yapılan başkanlık seçimlerinin ardından Kurul aralık ayında toplanır. Anayasa hükümleri uyarınca delegelerin hepsi seçtikleri eyaletin başkentinde bir araya gelerek, oylarını temsil ettikleri seçmenlerin desteklediği başkan adayı lehine kullanırlar²⁷. Başkanın

---

²⁵ ABD Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Bilgi Programları Bürosu, **ABD’ye Bakış-Seçimler**, 2016, https://tr.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/91/2016/10/secimler_kitapcik_2016.pdf (erişim tarihi 25.05.2021).

²⁶ FENDOĞLU, **2019**, s. 610.

²⁷ ABD Anayasası delegelerin statüsüne veya kullanacakları oyların muhtevasına ilişkin bir düzenlemeye yer vermemesi nedeniyle konuyla ilgili kamuoyunda iki farklı görüş ortaya çıkmıştır. Birinci görüş uyarınca Kurucu Babalar, delegelerin oylarını kullanırken kendilerini seçenlerin iradeleriyle bağlı kalmamalarını ve oylarını özgürce kullanılmalarını istemiştir. İkinci görüşü savunanlara göre ise Kurucu Babalar, delegelerin kendilerini seçen iradeyle bağlı kalarak ve bu iradenin temsil edilmesi gerektiğini kabul etmişlerdir. Federal Yüksek Mahkeme, konuyla ilgili birkaç kez görüş bildirmiş olmasına rağmen, bu konuyu hiçbir zaman doğrudan ele almamıştır. Mahkemenin Ray v. Blair ve McPerson v. Blacker davalarındaki görüşleri, delegelerin statüsüne ilişkin iki bakış açısını da destekler niteliktedir. Bkz. BELENKY, **2012**, s. 13-14; İki dereceli olarak gerçekleşen başkanlık seçimlerinde delegelerin partili olmaları nedeniyle emredici vekâlet ilkesine göre oylarını kullanacakları kabul edilmiştir. Zira partili delegeler, kendilerini seçen vatandaşların kendi partilerinin destekledikleri başkan adayına oy vermek zorundadırlar. TEZİÇ, **2005**, s.248; GÖZLER, **2020**, s. 646.

seçilebilmesi için 50 eyaletteki 538 oyun mutlak çoğunluğunu alması gereklidir. Dolayısıyla bir başkan adayının seçimi kazanabilmesi için en az 270 delegenin oyunu alması beklendir.²⁸

Ülkenin kurucuları gücü eyaletler ve federal hükümet arasında paylaşırma planlarının bir parçası olarak Seçmenler Kurulu sistemini tasarlamışlardır. Bu sisteme göre bir adayın ülke genelinde oyların çoğunluğunu alması başkan olması için yeterli değildir. Adayın aynı zamanda Seçmenler Kurulundaki delegelerin de oylarının çoğunluğunu alması gerekir. Zira 2000, 2004 ve son olarak da 2016 yıllarında gerçekleştirilen başkanlık seçimlerinde kaybeden adayların ülke genelinde başkanlığı kazanan adaydan daha fazla oy oranına ulaşmış olmalarına rağmen delegelerin çoğunluğunun oylarını kazanamadıkları için başkan seçilemediğine şahit olunmuştur.²⁹

Anayasa, resmi olarak başkanlık seçiminde oy kullanacak delegelerin seçilmesi konusunda eyalet yasama organlarına herhangi bir sınırlama getirmemiştir. Ayrıca, tarihsel olarak, eyaletlerin bu konudaki tutumları önemli ölçüde değişiklik göstermiştir. Örneğin, yalnız Massachusetts'te, 1789 seçiminden bu yana, eyalet yasama organı delegelerin belirlenmesi yöntemini birçok kez değiştirmiştir. Ancak eyaletler hangi yöntemi belirlerse belirlensinler bu yalnızca birliğin bir eyaletinin tercihini yansıtacağı diğer eyaletler açısından bağlayıcı olmayacağı kabul edilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak delegelerin, eyalet yasama organı tarafından belirlenmesinin de anayasaya uygun olup olmadığı tartışılmaktadır. Zira bu konu 2000 yılında gündeme geldiğinde hem akademik çevrelerce hem medya kuruluşlarınca irdelenmiştir. Buna ilişkin nihai kararı verecek olan şüphesiz yine Federal Yüksek Mahkeme olacaktır zira eyalet yasama organları bu konuyla ilgili düzenleme yaptıklarında anayasaya uygunluğunu Mahkeme inceleyecektir.³⁰ Çoğu eyalette oylar çoğunluk sistemine göre dağıtılmaktadır; ancak Nebraska ve Maine gibi eyaletlerde Seçmenler Kurulu adayları seçmenlerin oy oranları gözetilerek belirlenmektedir. Bu nedenle, eyalet seçimlerine göre kazanılan seçici oylar

---

²⁸ ACHESON, Patricia C., **Amerika Federal Hükümeti ve Çalışma Mekanizması**, (Çev. Birol Egeran), Varlık Yayınları, İstanbul, 1961, s.39-41.

²⁹ <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-54774962> (erişim tarihi 30.05.2021).

³⁰ BELENKY, **2012**, s. 12.

ülke genelindeki oyların sayısından farklı bir sonuç oluşturabilir. Amerikan tarihinde 17 kişi oyların çoğunluğunu almadan başkanlık seçimini kazanmıştır. Bu kişilerden ilki 1824 yılındaki seçimlerin galibi John Quincy Adams, sonuncusu ise 2016 yılında seçilen Donald Trump olmuştur.³¹

Seçim sürecinde özellikle bazı eyaletlerin sonucu belirlemede önemli rol üstlendiği bilinmektedir. Nitekim seçmen kitlesinin %56'sına sahip, en kalabalık 11 eyalet³² şu anda toplam 271 delege oyunu da kontrol ediyor. Özellikle çoğunluk seçim sistemi uygulanan bu eyaletlerde “winner-takes-all” ilkesi uyarınca bir başkan adayının bu eyaletlerde ufak farkla da olsa kazanması Seçmenler Kurulunda başkan seçilmesinin yolunu açıyor. Diğer taraftan hangi partinin tam olarak baskın olacağına belirli olmadığı bazı eyaletlerde ise seçim süresi boyunca kıyasıya rekabet yaşanıyor. Salıncak eyalet (örneğin Ohio ve Florida) olarak adlandırılan bu noktalarda seçimin kazananı genellikle çok küçük farklar ile ortaya çıkıyor.

Amerika Birleşik Devletleri'nde başkanlık seçimlerinin yönetimi ve denetimi ulusal bir makama verilmemiş bunun yerine her eyalet, kendi sınırları içerisindeki seçimin yönetiminden ve denetiminden sorumlu kılınmıştır. Böylece bu konuyu düzenleme yetkisi de eyaletlerin yasama organlarına bırakılmış olmakla birlikte belirli noktalar federal kanunlar ile düzenlenmiştir. Seçimlerin yönetimi ve denetimi konusu özellikle 2000 yılında gerçekleştirilen seçimlerde ortaya çıkan olumsuzluklar neticesinde önemini iyice arttırmıştır. Oy verme konusunda yaşanan sorunların önüne geçebilmek adına Kongre, Amerikan Seçim Yardımı Yasası'nı (Help America Vote Act) kabul etmiştir.

2002 yılında kabul edilen Amerikan Seçim Yardımı Yasası uyarınca federal seçimlerin yönetimine yardımcı olmak amacıyla “Seçim Yardım Komisyonu” kurulmuştur. Amerika'da eyaletlere bırakılan seçimlerin yönetimi, ülke genelinde farklı

---

³¹ https://photos.state.gov/libraries/istanbul/22897/ejournals/USA_Elections_InBriefTR.pdf (erişim tarihi 11.06.2021).

³² ABD'de en çok delege sayısına sahip on bir eyalet ve delege sayıları şöyledir: California 55, Texas 38, Florida ve New York 29, Pennsylvania ve Illinois 20, Ohio 18, Michigan ve Georgia 16, Kuzey Carolina 15 ve son olarak New Jersey 14. Bkz. <https://www.haberturk.com/dunya/haber/1321339-abd-eyaletleri-abd-secim-sistemi> (erişim tarihi 11.06.2021).

uygulamaların yaşanmasına neden olmuştur. Ülke genelindeki bu farklılıklar bilhassa seçimlere ilişkin uyuşmazlıkların çözümünde hakimleri kilit bir konuma getirmiştir. Seçimlerin yönetimi konusunda iki seçim organı yetkili kılınmış olup bunlar: Seçim Yardımı Komisyonu ve Federal Seçim Komisyonudur. Dört üyeden oluşan ve danışma organı niteliği taşıyan Seçim Yardım Komisyonu, Temsilciler Meclisi Başkanı'nın, Temsilciler Meclisi azınlık liderinin, Senato çoğunluk liderinin ve Senato azınlık liderinin her birisi tarafından önerecekleri birer adayın Başkan tarafından atamasıyla oluşmaktadır. Başkan tarafından yapılan atamalar Senatonun onayına sunulmaktadır. Anayasada seçimlerin denetimine ilişkin, ikinci maddenin birinci bölümü dışında bir düzenleme öngörülmemiştir. Ancak Federal İhtilafli Seçimler Yasası hükümleri uyarınca denetim süreci res'en değil, yapılacak bir itiraz üzerine işletilmektedir. Buna göre ulusal düzeydeki seçimlere ilişkin bir itiraz olması halinde Temsilciler Meclisi harekete geçerek itirazı Meclis İdari Komitesi'ne iletmektedir. Meclis İdari Komitesi gereken incelemeyi yaptıktan sonra bir karara varır ve bunu Meclise sunar. Temsilciler Meclisi bugüne kadar Komitenin verdiği kararlara uygun bir karara varmıştır.³³

B. Oy Kullanma

Oy, seçimlerde ya da halkoylamalarında ya da kamusal bir alanda karar alma sürecinde kişisel tercihleri ortaya koyma aracıdır. Oy, kullanırken kişinin iradesi kabul, ret veya çekimser şeklinde tecelli eder. Kişi oyunu sözle, yazıyla, işaretle, açık ya da gizli olarak kullanabilir. Demokrasilerde, birey, seçimlerde oy kullanarak, karar alma sürecine dahil olur veya adaylığını koyarak yönetme şansı yakalamaya çalışır. Dolayısıyla seçimlerde oy kullanımını serbest iradeyle tercih yapılması olarak yorumlanır.³⁴

ABD'nin Kurucu Babaları, bir toplumu kimin yöneteceğine karar verme hakkına, sadece o topluma bir katkısı bulunan kişilerin sahip olması gerektiği fikrini benimsemişlerdir. Hükümet mal varlığını ve bireysel özgürlüğü korumak amacıyla kurulduğu için hükümeti seçecek kişilerin her iki olgudan da pay almaları gerektiği düşüncesi esas alınmıştır. Bu nedenle de oy hakkı başlangıçta yalnızca mülk sahibi,

³³ AYDIN, Nizamettin. **Türk Seçim Hukukunda Seçimlerin Denetimi**, Yayınlanmış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2015, s.237-242.

³⁴ ALİEFENDİOĞLU, 2005, s. 72.

beyaz, Protestan erkeklere tanınmıştır. Kadınların, yoksulların, sözleşmeli hizmetkârların, Katoliklerin ve Yahudilerin, Afrika'dan getirilmiş kölelerin ve Amerikan yerlilerinin oy haklarının olmadığı kabul edilmiştir.³⁵

Başlangıçta oy hakkının yalnızca belirli bir kesime tanınmış olması zamanla ülkede tepkiyle karşılanmıştır. ABD kurulurken bilhassa özgürlükler ülkesi olmayı kendine gaye edinmiş ve anayasasını bu doğrultuda şekillendirmiştir. Ancak pratikte durum farklı seyretmiş ve bunun neticesinde yaşanan demokratik gelişmeler anayasada değişiklik yapılmasını zorunlu kılmıştır. Bu nedenle 13. Değişiklik ile önce kölelik kaldırılmış; 14. ve 15. Değişiklik ile ayrımcılık yasağı ilkesi hukukileştirilmiş ve bu ilkeyle bağlantılı olarak da oy hakkının herkese tanınması gerektiği kabul edilmiştir. 19. Değişiklikte, oy hakkının “cinsiyet nedeniyle” engellenemeyeceğinin kabulüyle, kadınların da oy hakkını kullanmaları sağlanmıştır. Kadınlar, oy kullanabildiği halde zaman zaman farklı eyaletlerde pek çok siyahi vatandaş bu haktan yoksun bırakılmıştır. Bilhassa eyaletlerin seçmenlik ön şartlarına ilişkin getirdikleri uygulamalar siyahlar aleyhine kullanılmıştır. Örneğin vatandaşların okuma-yazma bilmesi, anayasa bilgisinin sınanması, oy hakkına sahip olabilmesi için “büyükbaba maddesi”, oy vergisi (poll-tax) vb. gibi oy kullanma şartları ile bilhassa siyahi vatandaşlar sürekli biçimde seçim sandıklarından uzak tutulmuştur. Bu engellemeler 20. yüzyılda da varlığını sürdürmüş 1950’lerde başlayan insan hakları hareketi neticesinde 1965 tarihli Oy Hakkı Yasası’nın kabulüyle son bulmuştur.³⁶

Yaşanılan bu süreç demokrasinin gelişimi açısından önemli bir noktaya işaret etmektedir. Çünkü bu gelişmeler oy hakkının kısıtlı oy anlayışından genel oy ilkesine uzanan süreci ifade etmektedir. Özellikle ABD ve Avrupa’da önemli siyasi mücadeleler neticesinde oy hakkının genişlemesiyle beraber vergiye, mülkiyete, cinsiyete, yeteneğe veya ırka dayalı kısıtlı oy sistemi kaldırılmış ve genel oy ilkesi anayasalar tarafından güvence altına alınmıştır. Böylece demokrasilerde halkın iradesini serbestçe ortaya

---

³⁵ TAYLOR, Robert L., **Ana Hatları İle ABD Devlet Yapısı**, (Ed. R. Targonski). Amerika Birleşik Devletler Dışişleri Bakanlığı, 2002, s.106.

³⁶ TEZİÇ, **2005**, s. 241-244; TAYLOR, **2002**, s.106-107; GÖZLER, **2020**, s. 782 vd.

koyabildiği seçimlere ayırım gözetilmeksizin her vatandaşın eşit bir şekilde katılımı sağlanmıştır.

Mevcut düzenlemelere bakıldığında ise ABD’de oy kullanabilmek için ülke vatandaşı olma, seçmen listesine kayıtlı bulunma ve 18 yaşını doldurmuş olma şartları aranmaktadır. Bu şartları taşıyan kişiler oylarını hem federal hem federe düzeydeki seçimlerde kullanabilmektedir. Diğer taraftan vatandaş olmayanlar, suç mahkûmiyeti olan bazı kişiler ve zihinsel olarak engelli olan bazı insanların bu haktan mahrum olduğu kabul edilmiştir. Ancak kimlerin oy kullanma hakkına sahip olup olmadığı her eyaletin kendi yasaları tarafından belirlenmektedir.³⁷ ABD’de yasa gereği hiç kimsenin yerel, eyalet veya başkanlık seçimlerinde oy kullanması zorunlu tutulmamıştır. ABD Anayasasına göre oy kullanmak bir haktır. İlk seçimden bu yana birçok anayasa değişikliği kabul edildiği halde ABD vatandaşlarının oy kullanması zorunlu hale getirilmemiştir. Oy kullanmanın yalnızca bir hak olarak kabul edilmesi ve bununla ilişkili olarak oy kullanmayan vatandaşlara bir yaptırım uygulanmaması; bireylerin sandığa gitmeyerek seçimlere katılımın düşük seviyelerde kalmasına neden olmaktadır.

ABD’de ulusal düzeyde geçerli bir seçmen listesi olmadığı için vatandaşlar öncelikle kayıt yaptırarak seçmenlik vasfını kazanmakta ve ikamet ettiği eyalette oyunu kullanabilmektedir. İkametin değişmesi halinde ise yeni taşınılan yerde kayıt yaptırıldıktan sonra seçmene oy kullanma yetkisi verilmektedir. ABD Anayasası uyarınca 18 yaşını doldurmuş her Amerikan vatandaşı oy kullanma hakkına sahiptir. Seçim görevlileri bu nitelikteki herkesin kayıt yaptırmasını, bu şartları taşımayanların ise kaydının yapılmamasını sağlamakla görevlidir. Kayıt sistemleri seçim hilelerini ortaya çıkarmak üzere tasarlanmış olmakla birlikte seçmen kayıt prosedürlerinin eyaletten eyalete değişkenlik göstermesi uygulamada birliğin sağlanmasına engel olmakta bu durum da ister istemez seçimlerde uyuşmazlıkların doğmasına yol açmaktadır. Bazı eyaletler kayıt sürecini güçleştirecek düzenlemeleri yürürlüğe koyabilmektedir. Seçim görevlileri oyların kurallara uygun kullanılmasından, sayılmasından, oy pusulalarının tasarımından ve seçmenin tercihinin oy pusulasına yansımaları için gerekli şartların

---

³⁷ <https://www.usa.gov/who-can-vote> (erişim tarihi 16.05.2021).

oluşturulmasından sorumludurlar. Seçimler ulusal çapta yetkili bir makam yerine yerel görevliler tarafından yürütülmektedir. Bu nedenle her eyaletin veya yerel birimin oy pusulası, oy verme şekli ve oyları sayma yöntemi farklılık göstermektedir.³⁸

Seçimlerin ulusal bir merkez tarafından yürütülmemesi uygulamada farklılıkların ortaya çıkışını kaçınılmaz kılmaktadır. Oyların kullanılması ve sayılmasında her yerel makam kendi sistemini benimsemektedir. Bu nedenle ABD’de çok çeşitli oylama aracı bulunmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte bu araçlar da değişime uğramaktadır. Eskiden adayın isminin yanına elle “X” işareti konan kâğıt pusulaların yerini bilgisayar destekli materyaller almıştır. Ancak çoğu yerde hala içi doldurulan daireler veya birleştirilen çizgilerin bulunduğu kâğıt oy pusulaları kullanılmaktadır. Bu pusulalar optik tarama yöntemiyle hesaplanmaktadır. Yaygın olarak kullanılan başka bir alet de “delikli kart” makinesidir. Oy pusulası adayın isminin yanına delik delinen bir karttır veya kart oy pusulası resmiyle aynı hizada bulunan bir yuvaya yerleştirilir ve delikler delinir. Bu pusulalar 2000 yılı ABD başkanlık seçimlerinde Florida’da oyların sayımı sırasında tartışmalara neden olmuştur. Bu yüzden pek çok bölgede delikli kart makinelerinin kullanılmasından vazgeçilmiştir. Amerika Seçim Yardımı Yasası (Help America Vote Act) kollu ve delikli kart oylama sistemlerini değiştirmeleri için idari bölgelere gönüllüler tarafından finans sağlanmasını öngörmüştür.³⁹

Amerika’da seçim gününde evlerinde (ve oy kullanma yerinde) olamayacaklarını tahmin eden seçmenlere posta yoluyla oylarını kullanma hakkı tanınmıştır. Bazı eyaletler ve yerel idari bölgeler bu düzenlemenin kapsamı genişletilmiş ve vatandaşların “sürekli şekilde uzaktan oy kullanan seçmen” olarak kaydedilmesi ve her seçimde evlerinden oy kullanabilmesi sağlanmıştır. Oregon ve Washington’da seçimler tamamen posta yoluyla yapılmakta ve seçmenler oylarını postayla göndermektedir. Dolayısıyla seçmenlerin bu uygulamadan faydalanabilmesi adına bazı eyaletler, kamuya açık alanlara oylama

---

³⁸ BELENKY, 2012, s. 74; ABD Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Bilgi Programları Bürosu, 2016, s. 46-48.

³⁹ ATAR, Yavuz, “Seçim Hukukunun Güncel Sorunları”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, Sayı:23, 2006, (s.211-235), s.212 ;
https://photos.state.gov/libraries/istanbul/22897/ejournals/USA_Elections_InBriefTR.pdf (erişim tarihi 11.06.2021).

makineleri yerleştirerek vatandaşların seçim gününden üç hafta öncesinde oy kullanmalarına imkan tanımaktadır.⁴⁰

Mektupla oy kullanma vatandaşların seçime katılmaları açısından önemli bir teşviiktir zira seçimlere katılımın düşük seyrettiği Amerika’da bu gibi uygulamalar katılım oranını arttırmaktadır. Özellikle Covid-19 salgını nedeniyle oluşturulan yeni sosyal düzende gerçekleştirilen 2020 başkanlık seçimlerinde mektupla oy verme ve elektronik oy kullanma yöntemleri sıkça tartışılmıştır. 1864 Amerikan İç Savaşında askerlere tanınan mektupla oy verme hakkı, günümüz Amerika’sında herhangi bir mazeret olmaksızın vatandaşların yararlanabildiği bir yöntem olarak varlığını sürdürmektedir.⁴¹ Ancak gerek mektupla oy verme gerek elektronik oy kullanma gibi yöntemler demokrasiyi gerçekleştirme adına önemli bir katkı sağlamakla birlikte bu yöntemle kullanılan oyların gizliliğinin ve güvenliğinin sağlanması bakımından sakıncalı durumlar yaratabileceğinin altı çizilmelidir.

C. Siyasi Partiler

Siyasi rejimin en önemli unsurlarından olan siyasi partiler, diğer siyasi kuruluşlardan siyasi iktidarı elde etme amacı bakımından ayrılmaktadır. Nitekim Anayasamız da siyasi partileri demokratik yaşamın vazgeçilmez unsurları olarak tanımlamıştır. Dolayısıyla siyasi rejimlerin mantığını anlayabilmenin yolu siyasi partilerin bu sistemdeki rolünü anlamaktan geçmektedir.⁴²

Demokrasilerde yürütme gücünün bir gruptan diğerine seçimle aktarılması için ulusal tabanlı siyasi partiler kurulmuştur. Siyasi partilerin ortaya çıkışı temsili rejimlerin ve oy kullanma hakkının gelişmesiyle yakından ilgilidir. ABD’nin kurulduğu ilk

---

⁴⁰ Oy verme, kişiye bağlı ve yalnızca kişinin kendisinin kullanabildiği bir haktır. Bu yüzden kişi, oyunu, vekalet ya da temsil yoluyla kullanamaz. Fakat ABD, Federal Almanya, Fransa ve İngiltere’de gibi ülkelerde, kimi mazeretleri nedeniyle sandık başına gidemeyen seçmenlere gıyaben oy kullanma imkanı sağlanmıştır. Bu ülkelerde, körler, seçim günü hasta olanlar, loğusalar, yatalaklar, dış işleri mensupları vekil aracılığıyla oylarını kullanabilmektedirler. Özellikle seçmenlerin oylarını posta ile göndermeleri yönteminin uygulanması da giderek yaygınlaşmaktadır. ALİFENDİOĞLU, **2005**, s. 84; ABD Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Bilgi Programları Bürosu, **2016**, s. 51.

⁴¹ GÜLER, Fatih, “3 Kasım 2020 Tarihinde Gerçekleşen Amerika Birleşik Devletleri Başkanlık Seçiminin Ardından Yaşanan Tartışmalar Işığında Mektupla Oy Verme ve Elektronik Oy Verme Usulleri”, **Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi**, Cilt: 4, Sayı, 1, 2021, (s.212-218), s. 215.

⁴² TEZİÇ, **2005**, s. 310.

dönemlerde oy hakkı yalnızca mülkiyet sahibi erkeklere tanınmıştır. Ancak yaşanan demografik ve demokratik gelişmeler neticesinde 19. yüzyılın başlarından itibaren oy hakkı bütün vatandaşlara tanınmaya başlamıştır. Seçmenlerin sayısının artmasıyla birlikte, bu kitleleri belirli siyasi düşüncelerin etrafında birleştirmek ve seçmenlerden oy toplayabilmek için siyasi partiler siyasi kontrol aracı olarak çalışmaya başlamıştır. Siyasi partilerin kurumsallaşmasının ardından partiler, demokratik gelişimin temel unsurları haline gelmişlerdir.⁴³

ABD’ de tarihsel süreçte iki farklı eğilimin ortaya çıkmasıyla iki partili sistem doğmuştur. Demokrat Parti ve Cumhuriyetçi Parti olarak karşımıza çıkan iki partili sistemde Demokratlar merkezîyetçiliğe karşıyken, Cumhuriyetçiler federal iktidarın güçlendirilmesini savunmaktadır. Bu iki parti, devletin kuruluş yıllarından itibaren federalistler ve anti-federalistler arasındaki mücadelenin ve çoğunluğa dayalı seçim sisteminin uzantısı olarak kabul edilmektedir. Ancak günümüzde iki parti arasındaki doktrin farklılıklarının eskisine kıyasla büyük oranda azalmış olduğu düşünülmektedir. Zira partiler günün koşullarını ve ihtiyaçlarını dikkate alarak bir program belirlemekte bu nedenle parti programı her seçim dönemine göre değişebilmektedir. ABD’deki bu iki partili sistemin ABD Anayasasındaki güçler ayrılığı ilkesini ortadan kaldırdığı düşünülmektedir. Çünkü başkanın ve yasamanın aynı siyasi partiden çıkmış olması durumunda bu iki organ aynı yönde hareket edeceği için ayrımın ortadan kalkabileceği iddia edilmiştir. Fakat diğer taraftan ABD siyasal sistemindeki partilerin disiplinli olmayışı ve iki organın seçim dönemlerinin farklı olması nedeniyle böyle bir etkinin oluşmadığı dikkati çekmektedir. Nitekim Başkan 4 yıllığına seçilirken, Temsilciler Meclisi üyeleri 2 ve Senatörler 6 yıl için seçilmektedir. Dolayısıyla ABD’de Başkan ile Kongredeki çoğunluğun aynı partiden olması durumunda yasama ve yürütmenin yakınlaşacağını farklı olmaları halinde ise ayrılacaklarını söyleyebiliriz.⁴⁴

Amerika’da siyasi partiler üç oyuncu grubundan oluşmaktadır: profesyoneller, aktivistler ve seçmenler. Profesyoneller belirli yetki ve araçlara sahip seçilmiş yetkilileri ve parti çalışanlarını kapsar ve partinin hayatta kalması ve refahı için çalışırlar. Aktivistler

---

⁴³ TAYLOR, 2002, s. 105-109; FENDOĞLU, 2019, s. 382-384.

⁴⁴ YANIK, 2016, s. 74-77; DUVERGER, 1966, s. 78-79.

amatör nitelikte olup parti hizmetlerini gönüllü olarak yerine getiren ve partiye katkıda bulunan kişileri kapsamaktadır. Partinin büyük kitlesini oluşturan seçmenler ise genellikle parti faaliyetlerine katılmaz, ancak seçimler sırasında partiyi destekleyerek katkı sağlarlar. Bu oyuncuların karışımından oluşan siyasi parti “üç başlı bir canavara” benzetilmektedir zira siyasi partilerin kontrol edilmesinin zor olduğu düşünülmektedir.⁴⁵ Güçlü yerel örgütlere sahip Amerikan partilerinin, seçim dönemlerinde etkin bir şekilde faaliyet yürüttükleri; seçimin sona ermesiyle yerel örgüt şekline büründükleri görülmektedir. Bu nedenle bireysel temsil partileri sınıfında değerlendirebileceğimiz bu partiler, daha fazla üyeye ulaşma ve onların sosyal kaynaşmasını sağlamaktan ziyade temsilci kazanma amacı taşımaktadırlar.

Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Partinin köklü geçmişi nedeniyle siyasi sistemin işleyişine diğer adaylardan daha aşina olmaları elbette kaçınılmazdır. Nitekim bu büyük partiler başkanlık, Kongre, valilik ve eyalet yasama organlarına da hâkimdir. Sözgelimi, 1852 yılından bu yana göreve gelen bütün başkanlar ya Cumhuriyetçi ya da Demokrat Partidendir. Bağımsız adayların veya üçüncü bir partiden olan Kongre veya eyalet yasama meclisi üyelerinin sayısı oldukça azdır. Dolayısıyla bu iki ulusal parti hükümet mekanizmasını kontrol altında tutmak için kendi çıkarlarına hizmet eden seçim kuralları koymuşlardır.⁴⁶ Sözgelimi, yeni bir partinin adını bir eyaletteki oy pusulasına yazdırmak külfetli bir iştir. Bunun için genellikle on binlerce imza toplamak ve bir sonraki

---

⁴⁵ BRAMS, Steven J., **The Presidential Election Game**, CRC Press, New York, 2017, s. 75, 92.

⁴⁶ Çoğunluk sistemi iki partinin adayını ön plana çıkarmakta ve seçmenlerin kazanma olasılığı oldukça düşük olan bir üçüncü aday yerine bu iki adaya yönelmesine neden olmaktadır. Nitekim 1996 Başkanlık seçimlerinde Reform Partisi adayı Ross Perot toplam oyların yaklaşık %8’ini almasına rağmen Seçmenler Kurulu için bir delege bile çıkaramamıştır. Bu sistemle birlikte mecliste çoğunluğa sahip olan iki parti, mevcut sistemi koruyan yaklaşım sergilemektedir. Demokrat ve Cumhuriyetçi Parti’nin yasama ve yürütme organındaki üyeleri, iki partili sistemi bozabileceğini düşündükleri bütün değişiklikleri reddetmekte ve yeni düzenlemeleri bunu koruyacak şekilde gerçekleştirmektedir. Bu nedenle seçim bölgelerinin sınırlarının belirlenmesinden seçimlerde kullanılacak araçlara kadar bütün düzenlemeler mevcut yapının korunması hassasiyetiyle ele alınmaktadır. https://tr.wikipedia.org/wiki/1996_Amerika_Birle%C5%9Fik_Devletleri_ba%C5%9Fkanl%C4%B1k_se%C3%A7imleri#Reform_Partisi_aday%C4%B1n%C4%B1n_belirlenmesi (erişim tarihi 18.05.2021).

seçimlerde pusulada kalmak için yeterli oy almak gerekir. Bu nedenle Amerika’da üçüncü parti veya bağımsız aday olarak seçime katılmak oldukça zordur.⁴⁷

Siyasi partiler Amerika’da yaşanan siyasal ve sosyal olaylar nedeniyle öncelikle bu bölgeden doğmuş ve gelişmiştir. Ancak ABD’deki parti kültürü ülkemizdekinden oldukça farklıdır. Partilerde, parti kararının ve ideolojisinin olmayışı partileri disiplinli parti olmaktan uzaklaştırmıştır. Partiler ulusal düzeyde değil eyalet düzeyinde ve âdem-i merkeziyetçilik ilkesine göre örgütlenmiştir. Amerika’daki partiler yalnızca seçim dönemlerinde aktif olarak kendilerini siyasi arenada göstermektedirler. Temsilciler kendilerini partiye değil seçmene karşı sorumlu hissetmek ve kararlarını bu doğrultuda almaktadır. Ayrıca başkan, parti lideri olduğu halde parti üzerindeki otoritesi ve etkisi zayıftır. Dolayısıyla partilerin bu yapısı, ülkemizdeki hiyerarşik disiplinli siyasi parti yapısından oldukça farklıdır.⁴⁸

Parti içi disiplinin zayıf olması nedeniyle senatör ve milletvekillerinin partilerinden bağımsız hareket edebilmeleri, uzlaşma kültürünün güçlü oluşu ve genel olarak böylesi durumlar hükümeti tamamen hareketsiz hale getirmek için değil de pazarlığa zorlamak için bir fırsata dönüştürme eğilimi gösterdiği için kriz aşılabilmektedir.⁴⁹ Parlamenter rejimin uygulandığı ülkelerde partilerin disiplinli oluşu parlamentoda alınan kararların partilerin grup kararları doğrultusunda olmasına ve sistemin tıkanmasına yol açmaktadır.⁵⁰

D. Seçim Kampanyalarının Finansmanı

Seçimlerin düzenlenmesi gerek zaman gerek maddi açıdan oldukça külfetli olmaktadır. Zira adayların, seçmenlere kendi siyasi hedeflerini aktarabilmek ve onları oy verme konusunda ikna edebilmek için büyük çaba sarf etmesi gerekiyor. Seçim kampanyalarının yürütülebilmesi için araç gerecin sağlanması, yardımcı personelin temin edilmesi, seçmenlerin bilgilendirilmesine yönelik malzemelerin hazırlanması gibi

---

⁴⁷ ABD Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Bilgi Programları Bürosu, **2016**, s.16-18.

⁴⁸ FENDOĞLU, **2019**, s. 385,398.

⁴⁹ SARTORI, Giovanni, **Karşılaştırmalı Anayasa Mühendisliği**, (çev. Ergun Özbudun), Yetkin Yayınları, 1997, s.120-121.

⁵⁰ TEZİÇ, **2005**, 338-340.

imkanlarla donatılmış olmak gerekir. Bu imkanlara erişebilmek adayın yeterli mali güce sahip olmasına bağlıdır. Bilhassa teknolojinin gelişmesiyle daha yüksek maliyetli kampanyalarla karşı karşıya kalınmıştır. Dolayısıyla gerek siyasi partilerin gerek bağımsız adayların seçim faaliyetlerini yürütürken yeterli mali kaynağa sahip olması elzemdir. Seçim yarışına katılan adayların mali imkanlara erişebilmek bakımından eşit şartlarda olmaları demokrasinin gereklerinden biri olarak kabul edilebilir. Bu nedenle seçim kampanyalarının finansmanı seçimlerin demokratik, eşit ve adil bir şekilde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin aynı zamanda adayların ekonomik güçlerin baskısı altında kalıp kalmadığının tespiti bakımından önem arz eder.

Seçimlere katılan siyasi parti adayların kampanyalarını yürütebilmek için partiler genellikle üyelerinden aidat veya dışarıdan bağış temin etmektedir. Partilerin başlıca gelir kaynağı olarak bunların yanında devletten aldığı kamusal yardım da sayılmaktadır. Bazı demokratik ülkelerde devlet, ekonomik güçlerin partiler üzerindeki etkisini azaltabilmek amacıyla partilere maddi yardım sağlamaktadır. Ancak partilere aktarılan maddi yardımlar beraberinde denetimi de zorunlu kılmaktadır. Hesap verebilir ve şeffaf yönetim anlayışını benimseyen demokrasilerde partilerin gelir ve giderlerinin denetlenmesi hukukun bir gereğidir. Siyasi partilerin mali açıdan etkili bir yolla denetlenmesi, yolsuzlukların önlenmesi için gereklidir. Bu nedenle bu denetim, bu konu için özel olarak kurulmuş bir kurum tarafından veya farklı denetim kurumları eliyle yürütülebilir.⁵¹

Amerika'nın oldukça büyük ve kalabalık bir ülke olması nedeniyle burada yürütülen seçim kampanyaları adaylar için yüksek bir mali yük getirmektedir. Adaylar bu mali yüke katlanabilmek için devlet bütçesinden yardım almakta ve özel kişilerden bağış temin etmektedir.⁵² Ancak zamanla alınan bu yardımların hacminin giderek artması yolsuzluk tehlikesini de beraberinde getirdiği için yasama organı bu konuya el atma ihtiyacı hissetmiştir. ABD, doğrudan veya dolaylı her türlü yabancı bağışın yasaklandığı ve bu açıdan en sıkı kuralların uygulandığı ülke olmasına karşılık 1970'li yıllara gelene

---

⁵¹ TEZİÇ, 2005, s. 321; UZUN, Cem Duran, **Anayasa Hukuku Açısından Siyasi Partilerin Finansmanı**, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009, s. 80.

⁵² Kongre üyelerinin seçiminde hazine yardımı sağlanmamakta bu hak yalnızca başkanlık seçimlerinde adaylara tanınmıştır, partilere değil. TEZİÇ, 2005, s. 321.

kadar bu alana yönelik birçok düzenleme yapılmış ancak uygulamada yetersiz kalmıştır. Bu yüzden gerçek anlamda ilk bağlayıcı yasal düzenleme 1971 yılında Federal Seçim Kampanyası Yasasının (FECA) kabulü ve Federal Seçim Komisyonu'nun (Federal Election Commission) kuruluşuyla mümkün olmuştur. Bu komisyon, kuralların uygulanmasını sağlayacak kurumsal bir yapı arz etmiştir.⁵³ Komisyonun görevleri arasında, siyasi partilerin finansal raporlarını incelemek, yayınlamak ve gereken kanunları uygulamak yer almaktadır. Ayrıca FECA, tüm siyasi parti komitelerine, aday komitelerine ve Siyasi Eylem Komitelerine (PAC)⁵⁴ gelirlerini bildirme zorunluluğu getirmiştir. Adaylar, kendilerine bağışta bulunan tüm siyasi parti ve Siyasi Eylem Komitelerinin kimliklerini açıklamak zorundadır.⁵⁵

1974 ve 1976 yıllarında yapılan düzenlemeler ile FECA'nın kampanya finansmanı rejiminde önemli değişiklikler tesis edilmiştir. Buna göre aday için yapılan bireysel bağışlara 1000 dolar; parti komitesi için yapılan bağışlara ise 5000 dolar sınırı getirilmiştir. 1974 değişikliği katı bilgi verme ve finansal bildirim standartları getirmiş, bütün bu düzenlemelerin uygulaması FEC tarafından takip edilmiştir.⁵⁶ Bir başkan adayı, siyasi komite (PAC) adı verilen bir kampanya kuruluşu kurarak bu komiteyi Federal Seçim Komisyonu'na kaydettirmelidir. Siyasi komiteler, bu kaydın gerçekleşmesiyle birlikte bağış toplayabilir; fakat toplanan tüm bağışlar komisyona bildirilmek zorundadır. Komisyon da bu bilgiyi kamuoyunun bilgisine sunmaktadır.⁵⁷

---

⁵³ WILTSE, Dave L., "Amerika'da Kampanya Finansmanı: Reformlar, Mitler ve Gerçekler" (çev. Erdem Evren), **Birikim Dergisi**, Sayı: 189, 2005, <https://birikimdergisi.com/dergiler/birikim/1/sayi-189-ocak-2005-sayi-189-ocak-2005/2374/amerika-da-kampanya-finansmani-reformlar-mitler-ve-gercekler/479> (erişim tarihi 30.06.2021).

⁵⁴ PAC'ler, ayrı ayrı fonları (SSF'ler), bağlantılı olmayan komiteleri ve Süper PAC'leri içerir. SSF'ler, şirketler, işçi sendikaları, üyelik örgütleri veya ticaret birlikleri tarafından kurulan ve yönetilen siyasi komitelerdir. Bu komiteler, yalnızca bağlantılı veya sponsor kuruluşla ilişkili kişilerden katkı talep edebilir. Buna karşılık, bağlantılı olmayan komiteler - adlarından da anlaşılacağı gibi - yukarıda belirtilen kuruluşlardan herhangi biri tarafından desteklenmez veya bunlarla bağlantılı değildir ve genel halktan katkı istemekte özgürdür. Süper PAC'ler (yalnızca bağımsız harcama yapan siyasi komiteler), bağımsız harcamaları ve diğer bağımsız siyasi faaliyetleri finanse etmek amacıyla bireylerden, şirketlerden, işçi sendikalarından ve diğer PAC'lerden sınırsız katkı alabilen komitelerdir. <https://www.fec.gov/press/resources-journalists/political-action-committees-pacs/> (erişim tarihi 28.06.2021).

⁵⁵ UZUN, **2009**, s. 82.

⁵⁶ TEZİÇ, **2005**, s. 321.

⁵⁷ ABD Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Bilgi Programları Bürosu, **2016**, s.39.

Yapılan değişiklikler kampanya finansmanı rejiminde büyük sorunları beraberinde getirmesiyle Federal Yüksek Mahkeme, 1976 tarihli *Buckley v. Valeo* davasında aldığı kararla, Kongre seçimleri için yapılan kampanyalara harcama sınırlaması getirilmesini reddetmiştir. Mahkemeye göre bu durum, ifade özgürlüğünün anayasaya aykırı bir biçimde sınırlandırılması anlamına gelmekteydi. Buna rağmen, mahkeme bağışlara getirilen sınırlamalara dokunmayarak Kongre'nin bu katkıları kısıtlayarak yolsuzlukları önleyecek güce sahip olduğuna hükmetmiştir. 1979'da partileri güçlendirmek amacıyla FECA'da değişiklikler yapılarak, iki tür kampanya parası oluşturulmuştur: değerli ve değersiz para. Değerli para, kampanyalara ya da doğrudan adaylara yapılan, kamuoyunun bilgisine sunulan yardımları kapsamakta olup bunlar için sıkı sınırlamalar getirilmiştir. Değersiz para ise bu kısıtlamalardan muaf tutulan faaliyetlerin harcamalarını karşılama amacı taşıdığı için sınırsız bir şekilde kabul edilerek kayıtlara geçirilmemiştir. Değerli para bağışlarının toplanması FECA'nın koyduğu kısıtlamalar nedeniyle zor olduğundan partiler, değersiz para toplama yoluna gitmiş ve bunun boyutları giderek artmıştır. Partiler, yapmış oldukları suiistimaller nedeniyle 1990'lara gelene kadar bir yaptırımla karşılaşmamış ancak her iki parti de 1996 seçimlerinde finans kaynakların suiistimal edilmesiyle suçlanarak aldıkları bağışların iadesi sağlanmıştır. 2002 yılında ise İki Partili Kampanya Reformu Yasası (BCRA) kabul edilerek değersiz para yardımları tamamen yasaklanmıştır. Artık bireylerin, şirketlerin, sendikaların ya da herhangi bir grubun ulusal partilere sınırsız meblağlarda yardım yapmasına izin verilmemiştir. İkinci olarak kanun adaylara, siyasi komite (PAC) adı verilen bir kampanya kuruluşu kurarak bu komiteyi Federal Seçim Komisyonu'na kaydettirdikten sonra bağış toplayabilmelerini şartını koşmuştur.⁵⁸

Sonuç itibariyle ABD'de başkanlık seçimlerinde söz konusu olan sınırlamalar yalnızca devlet yardımını kabul eden adaylar için geçerli olup devlet yardımı almayan adayların harcamalarına herhangi bir sınır konulmamıştır.⁵⁹ Senato ve Temsilciler Meclisi

---

⁵⁸ WILTSE, 2005, <https://birikimdergisi.com/dergiler/birikim/1/sayi-189-ocak-2005-sayi-189-ocak-2005/2374/amerika-da-kampanya-finansmani-reformlar-mitler-ve-gercekler/479> (erişim tarihi 30.06.2021).

⁵⁹ Donald Trump, seçim kampanyasının finansmanını kendi cebinden karşılamış ve rakiplerini seçim kampanyaları için fon toplarken geleneksel yöntemleri kullanmaları nedeniyle lobcilere ve çıkar gruplarına borçlandıklarını ileri sürerek eleştirmiştir. Clinton'ın büyük zenginlerden aldığı bağış

seçimlerinde ise hiçbir şekilde kampanya giderlerine ilişkin bir kısıtlama getirilmemiştir. Dolayısıyla FECA'ya göre; ABD'de özel kişiler, bir adaya bir seçimde en fazla 1.000; siyasi eylem komitelerine (PAC) ise bir yılda en fazla 5.000 dolar bağış yapabilmektedirler. Ayrıca özel kişilerin siyasi partilere yapabilecekleri bağış miktarı yıllık 20.000 doları geçemeyecektir.

III. FEDERAL YÜKSEK MAHKEME'NİN SEÇİME İLİŞKİN EMSAL KARARLARI

A. Güney Carolina v. Katzenbach Davası (1966)

1965 tarihli Oy Hakkı Yasası oylamalarındaki ırk ayrımcılığını bitirmek için getirilmiştir. Ayrıca oy kullanacak kişilerin okuryazarlık vb. testlere tabi tutulmasına neden olan uygulamaların (önceki yıllara ait tüm vergilerin ödenmiş olması ve belirli bir değerde mülke sahip olmak) askıya alınmasına ilişkin yasal düzenlemeler yapılmıştır. Çıkarılan bu kanuna rağmen Güney Carolina kanunlarında seçimlerde ırk ayrımcılığını destekleyen düzenlemeler yer almaya devam etmiştir. Bunun üzerine Güney Carolina yetkilileri mahkemeye başvurarak Kongre'nin 1965 tarihli Oy Hakkı Yasası ile, yetkilerini aştığını ve Anayasayla federe devletlere ayrılan bir bölgeyi ihlal ettiğini ileri sürmüşlerdir.⁶⁰

Mahkeme, 15.Değişikliğin amacına vurgu yaparak, önceki kararların ve anayasal yorumlamaların hepsinin temel ilkeye işaret ettiğini belirtmiştir. *“Devletlerin ayrıcalıklı güçlerine karşı, Kongre, oylamada ırk ayrımcılığının anayasal yasaklanmasını gerçekleştirmek için herhangi bir rasyonel yol kullanabilir”*. On beşinci Değişikliğin 1. Bölümü ise şöyledir: *“Birleşik Devletlerin vatandaşlarının oy kullanma hakkı; ırk, renk ya da önceki kölelik durumu nedeniyle herhangi bir Devlet tarafından*

---

miktarları ise 2016 seçimlerinde tartışma konusu olmuştur. Zira Clinton, topladığı bağışların ne kadarının küçük miktarlardaki bireysel bağışlardan, ne kadarının da Siyasi Eylem Komiteleri (PAC) ya da zengin bağışçılardan geldiğini açıklamaktan kaçınmıştır. KANAT/ DUDDEN/ HANNON, 2015, <http://www.setav.org/tr/amerikan-baskanlik-secimlerine-dogru-1-secim-sureci-ve-on-secimler/analiz/43145> (erişim tarihi 11.05.2018).

⁶⁰ U.S. Supreme Court, S. Carolina v. Katzenbach, 1966, <https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/383/301.html> (erişim tarihi 10.05.2021).

reddedilmeyecektir”⁶¹. Oy Hakkı Yasası, ülkenin seçim sürecini yaralayan ırk ayrımcılığını ortadan kaldırmak için Kongrece tasarlanmıştır. Yasa, ayrımcılığın ortaya çıktığı durumlarda, ayrımcılığa karşı sıkı ve yeni yollar yaratmakta ve ayrıca, ülkenin diğer yerlerindeki oy hakkı ayrımcılığına yönelik mevcut hukuk yollarını güçlendirmektedir. Kongre, bu yetkiyi 15.Değişikliğin ulusal yasama organına oylamada ırk ayrımcılığını kaldırmaya yönelik "uygun" tedbirler alma ibaresinden almaktadır. Kanun'un uyuşmazlığa konu olan bölümleri anayasal sorumluluklar ve Anayasanın diğer tüm hükümleri ile uyumludur.⁶² Mahkeme, bu nedenle, Güney Carolina'nın talebini reddetmiştir. Mahkeme böylece demokrasinin gereklerinden olarak kabul edilen genel oy ilkesi önündeki yasal engelleri ortadan kaldırmış ve bu konuda eyaletlerin oy hakkının genelliği ve eşitliği ilkesine uygun faaliyet yürütmeleri gerektiğinin altını çizmiştir.

B. Storer v. Brown Davası (1974)

Storer ve Frommhamen California bölgesinden Kongre üyeliği için 1972 genel seçimlerine bağımsız aday olarak katılmak istemişler ancak California Seçimler Yasası'nın bağımsız adaylara yönelik öngördüğü aday olabilme ve oy pusulasında yer alabilme koşulları⁶³ nedeniyle seçimden çıkarılmışlardır. Bunun üzerine taraflar adaylıklarını yasaklayan ilgili hükümlerin Anayasaya aykırı olduğu ve 1.ile 14.Değişiklikler tarafından güvence altına alınan haklara anayasaya aykırı yükler getirdiği gerekçesiyle mahkemeye başvurmuşlardır. Ayrıca davacılar eşit koruma maddesinin ihlal edilerek bağımsız adaylara karşı ayrımcılık yapıldığını iddia etmişlerdir.⁶⁴

Mahkeme, seçimlerde topluluğun çoğunluğunun temsil edilmesini, seçmene anlaşılabilir bir oy pusulası verilmesini ve oylama için makul şartların yaratılmasını

⁶¹ <https://photos.state.gov/libraries/turkey/231771/PDFs/abd-anayasasi.pdf> (erişim tarihi 16.05.2021).

⁶² <https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/383/301.html> (erişim tarihi 15.05.2021).

⁶³ Seçimlerden bir yıl önceki yıl içinde nitelikli bir siyasi partiye kayıtlı üye olmaları durumunda aday olma hakkını yasaklar; bağımsız bir adayın oy pusulasında yer alabilmesi için en az % 5 seçmenden ve önceki genel seçimlerde oyların% 6'sından az olmamak kaydıyla imza toplaması şartını koşturmuş. Seçmenlerin imzaları genel seçimlerden 60 gün önce ve bitiş tarihinden itibaren 24 günlük bir süre boyunca elde edilmesi gerekir.

⁶⁴ <https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/415/724.html> (erişim tarihi 10.05.2021).

sağlamaya yönelik devlete yükler getirilmesini haklı görmektedir. Bahsedilen bu yükümler uzlaşma ve siyasi istikrarı teşvik edici devlet çıkarlarını gözetmektedir. Ancak devletlerin bu çıkarları iki büyük siyasi partinin tekel kurmasına izin verecek şekilde geniş yorumlanmamalıdır. Dahası, pratik bir mesele olarak, eğer seçimler kaostan ziyade demokratik bir sürece eşlik edecekse, seçimlerin adil ve dürüst bir düzenlemesi olmalıdır. Devlet, vatandaşlarının iki büyük siyasi partiden biriyle ilişki kurma özgürlüğünü korumanın yanında genel seçimlerde diğer siyasi parti adaylarının seçim pusulasında yer alabilmesi için uygun koşulları da sağlamalıdır. Kaliforniya'da, bağımsız adayların oy pusulasında yer alabilmek için izledikleri yol, aday gösterme sürecinin bir parçası olup, doğrudan parti ön seçimlerinden birine aday gösterilmeye bir alternatiftir. Bağımsız aday ön seçime tabi olmayıp başka bir şekilde bu kamu desteğini kazanmak zorundadır. Bu yüzden bağımsız adaylara yönelik getirilen şartların bağımsızlara karşı hiçbir ayrımcılık içermediği sonucuna varılmıştır.⁶⁵ Sonuç olarak Mahkeme, ilgili hükümlerin Anayasaya aykırı olmadığı ve başvuru sahiplerinin seçimlerden çıkarılmasının hukuki sınırlar dâhilinde yapıldığı gerekçesinden hareketle davayı reddetmiştir.

C. Buckley v. Valeo Davası (1976)

FECA Yasası Amerikan kampanya finansmanı rejimine önemli değişiklikler tesis etmiş ve bireysel bağışlara kısıtlama getirmiştir. Buna göre bir adaya seçim başına 1000 dolardan fazla bireysel bağış yapılamayacağı hüküm altına alınmıştır. Ön seçimler de bu kapsam da değerlendirilmiş ve Başkanlık seçimlerinin kısmen kamuoyu tarafından finanse edilmesi amaçlanmıştır. Başkanlık seçimlerinde, belirli bir harcama sınırlamaları üzerinde anlaşılan adaylar denk finansal yardımlar almaya yalnızca belirli bir katkı eşiğini geçip, kendi finansal kapasitelerini ispat ettikten sonra hak kazanabiliyorlardı. Ayrıca yasa alınan yardımların kayıt altına alınabilmesi ve aleniliğin sağlanması için Federal Seçim Komisyonu (FEC) kurulmasını öngörmüştür. Adaylar, komisyona yapılan yardımların miktarlarını ve kimin tarafından yapıldığını bildirmekle yükümlü kılınmıştır.

---

⁶⁵ U.S. Supreme Court, *Storer v. Brown*, 1974, <https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/415/724.html> (erişim tarihi 10.05.2021).

Amerika Birleşik Devletleri'nde siyasi kampanyalar gelişen teknolojiyle beraber son derece pahalı hale gelmiştir. Zira adaylar, Amerika gibi büyük ve kalabalık bir ülkede daha fazla oy kazanmak için yeni teknik yöntemleri kullanma gayreti içine girmişlerdir. Örneğin 1964'teki kampanyaların toplam maliyetinin 400 milyon dolara ulaştığı ve o yıl bir başkan seçmenin 100 milyon dolara mal olduğu New York Times, tarafından ortaya konmuştur. Ancak Federal Yüksek Mahkeme, 30 Ocak 1976'da verdiği karar ile adaylara verilen bağışlara ilişkin bu sınırların geçerli olmadığına kampanyalarını yalnızca özel katkılarla finanse edilmesi gerektiğine karar vermiştir.⁶⁶

Federal Seçim Kampanyası Yasası (FECA), kampanya katkılarına iki tür sınırlama getirmiştir. Temel limitler, bir bağışçının belirli bir adaya veya komiteye ne kadar katkıda bulunabileceğini sınırlarken, toplam limitler, bir bağışçının tüm adaylara veya komitelere toplamda ne kadar katkıda bulunabileceğini sınırlar. Mahkeme, bir kampanya sırasında bir kişinin veya grubun siyasi iletişim için harcayabileceği para miktarına ilişkin kısıtlamanın, tartışılan konuların sayısını, araştırmalarının derinliğini ve ulaşılan hedef kitlenin boyutunu sınırlayarak ifade özgürlüğünü kısıtladığını kabul etmiştir. Çünkü günümüz toplumunda fikirleri iletmek için kullanılan her türlü kitle iletişim aracının belirli bir mali güç gerektirdiği üzerinde durmuştur. Seçmenlerin haber ve bilgi için televizyon, radyo ve diğer kitle iletişim araçlarına artan bağımlılığı, bu pahalı iletişim biçimlerini etkili siyasi konuşmanın vazgeçilmez araçları haline getirmiştir. Kanunun sınırlamaları, Birinci Değişikliğe ilişkin olup, kamusal konuların tartışılması ve adayların niteliklerinin tartışılması, Anayasa tarafından kurulan hükümet sisteminin işleyişinin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmiştir. Birinci Değişiklik, "halk tarafından arzu edilen siyasi ve sosyal değişimlerin gerçekleştirilmesi için sınırsız fikir alışverişini sağlamak" için bu tür siyasi ifadelerle en geniş korumayı sağlar. İlk Değişiklik yalnızca düşüncelerin ifade edilmesini korumaz aynı zamanda düşüncelerin özgürce tartışılmasını da korumaktır. Bu nedenle Mahkeme, siyasi ifade için yapılan harcamalara ilişkin bir sınırlamanın aksine, herhangi bir kişi veya grubun bir adaya veya siyasi komiteye katkıda bulunabileceği miktara ilişkin bir sınırlama, katkıda bulunanın özgür iletişim kurma yeteneği üzerinde bir kısıtlama getirdiğine hükmetmiştir. Katkıların siyasi kampanyaları

---

⁶⁶ BRAMS, 2017, s. 75.

finanse etmedeki önemli rolü göz önüne alındığında, sınırlamaların adayların ve siyasi komitelerin etkili savunuculuk için gerekli kaynakları toplamasını engellediğini ve kısıtlamaların siyasi diyalog üzerinde ciddi bir etkisi olabileceğinin altını çizmiştir.⁶⁷

D. George W. Bush v. Palm Beach County Canvassing Board Davası (2000)

2000 yılında yapılan başkanlık seçimlerine Bush ve Gore aday olarak katılmıştır. Seçimden önce yapılan anketlerde bu iki adayın birbirlerine çok yakın oylar alacağı çıkan sonuçlar arasında yer almıştır. Ancak gerçek sonuçların da benzer şekilde seyredebileceği ve kazananın çok az bir farkla seçimi alabileceği kimsenin aklına gelmemiştir. Yaşanan bu olay Amerikan tarihi açısından unutulmaz bir seçimin yaşanmasına ve anayasal açıdan emsal kararlar alınmasına neden olmuştur. Seçim günü oylama sonuçlarıyla ilgili yapılan haberlerde Florida'da bölgesinde kazananın Gore olduğu bildirilmiş ancak sonuçlar zamanla George Bush'un lehine doğru kaymıştır. 8 Kasım günü George W. Bush'un ülke genelinde Gore'un daha fazla oy almış olmasına rağmen, başkanlığı kazandığını açıklaması üzerine uyuşmazlığın fitilini ateşlemiştir. Zira Florida'nın yirmi beş delege oyunu alan aday kazanacak ve başkan olacaktı. Bu yüzden her iki aday da son ana kadar taviz vermeden savaşımaya devam etmiştir.⁶⁸ Florida bölgesindeki oyların sayılmasıyla aradaki fark giderek azalmış bu da oyların sayılmasında usulsüzlük yapıldığı iddialarını gündeme getirmiştir. Çıkan haberler üzerine bölgede yeniden sayım başlatılmıştır. Oyların yeniden sayılması adaylar arasındaki rekabeti tetikleyerek bölgede bir kaosun doğmasına neden olmuştur. Bush'un seçimi kazandığının ilan edilmesi üzerine Cumhuriyetçiler, federal mahkemede dava açarak, açıklamaların durdurulması için ihtiyati tedbir talebinde bulunmuşlardır. Ancak mahkeme, uyuşmazlığın çözümü konusunda Florida seçmenlerini ve seçim yetkililerini işaret ederek talebi reddetmiştir. Bunun ardından oyların yeniden sayılmasıyla ilgili Yüksek Mahkeme'ye başvurulmuştur⁶⁹.

---

⁶⁷ U.S Supreme Court, Buckley v. Valeo, 1976, <https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/424/1.html> (erişim tarihi 19.05.2021).

⁶⁸ BINDER, Michael/ CORRIGAN, Matthew, **Florida And The 2016 Election of Donald J. Trump.**, University Press Of Florida, 2019, s. 19-20.

⁶⁹ MAURO, Tony, **Illustrated Great Decisions of the Supreme Court**, CQ Press, 2006, s. 332-336.

Federal anayasa hukuku da dahil olmak üzere federal hukukla ilgili sorularda son sözü ABD Yüksek Mahkemesi söylemektedir. Mahkemenin yargı yetkisi içindeki davalar, yargıçlara birkaç farklı yoldan ulaşmaktadır. Çok nadiren kullanılan birkaç istisna dışında, davalar doğrudan mahkemeye gelmemektedir. Önce ya alt eyalet mahkemelerinden ya da alt federal mahkemelerden geçmektedir. Florida seçim meselesinde, davalar hem Florida eyalet mahkemesinde hem de federal mahkemede görülmüştür.⁷⁰

Yüksek Mahkeme, Florida'daki oyların yeniden sayımını durdurmaya karar vermiştir. Bush yeniden sayımlarda 14.Değişikliğin eşit koruma maddesinin ihlal edildiğini öne sürmüştür. Mahkeme, seçimlerde kullanılan oyların yeniden sayılmasında belirli standartlar takip edilmediğini tespit etmiştir. FYM, yeniden sayım sürecinin anayasaya aykırı bir biçimde yürütüldüğünü ve Florida Mahkemesi'nin yeniden sayım kararının vatandaşların seçimler sonucunda sahip olması gereken güveni zedelediğini belirtmiştir. Sonuç olarak dokuz yargıçtan beşi, ilçelerdeki oyların yeniden sayılmasındaki farklılıkların, On Dördüncü Değişikliğin eşit koruma maddesini ihlal ettiğini tespit etmiştir. Florida Yüksek Mahkemesi'nin yeniden sayıma ilişkin kararı seçim güvenilirliği ve eşit koruma ilkesi uyarınca bozulmuş ve seçimin kazananı Bush olmuştur.⁷¹

Önceki sisteme kıyasla daha fazla adayın oy pusulasında yer alması ve adayların isimlerinin küçük puntolarla yazılması oy kullanımını zorlaştırmıştır. Zira aday isimlerinin okunmasında güçlük çeken seçmenler-bilhassa yaşlılar- yanlış oy kullandıkları yönünde şikayetlerini iletmışlerdir. Ayrıca kelebek oy pusulası adı verilen oy pusulasında meydana gelen teknik hatalar da işin içine girince oyların verilmesi ve sayılması kafa karışıklığı yaratmıştır. Yaşanan bu karışıklıklar neticesinde gerek Bush gerek Gore için verilen oyların sayısında bir düşüş meydana getirmiştir. Özellikle Gore'un oylarındaki bu azalma seçim sonucunu etkileyecek nitelikte kabul edilmiştir. Gore hukuk ekibi, Palm Beach County'de daha az kafa karıştırıcı bir oy pusulası ile tam

---

⁷⁰ BINDER/ CORRIGAN, 2019, s. 14-15.

⁷¹ U.S. Supreme Court, Bush v. Gore, 2000,<https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/531/70.html> (erişim tarihi 11.05.2021).

bir yeniden oylama talep etmeyi düşünmüş, ancak önceki seçim davalarını inceledikten sonra, hiçbir mahkemenin böyle radikal bir çözüme karar vermeyeceğini anlamıştır.⁷²

Dolayısıyla yeniden sayımın, ek bir çalışma olmaksızın eşit koruma ilkesine uygun olarak gerçekleştirilemediği açıktır. Çünkü yasal oyun ne olduğunu belirlemek için eyalet çapında standartların benimsenmediği ve bunları uygulamak için geçerli bir prosedürün olmadığı ortaya çıkmıştır. Florida'daki 2000 seçimleri, oy kullanma yöntemlerinin anayasanın Eşit Koruma maddesi çerçevesinde tartışılmasına neden olmuştur. Zira seçimlerin yönetimi konusunda eyaletlere yetki tanınması her eyalette farklı uygulamaların doğmasına neden olmuştur. Özellikle kullanılan oyların sayılması ve sonuçların ortaya konulması süreç olarak değişkenlik göstermektedir. Ortaya çıkan bu farklı uygulamalar halkı kutuplaştırdığı gibi seçime duyulan güveni de zedelemektedir. Bilhassa bu örnekte olduğu gibi krizlerin ortaya çıktığı durumlarda demokrasinin ve hukukun sorgulanmasına varan tartışmalar yaşanmaktadır.⁷³

Mahkemenin vermiş olduğu karar beşe karşı dört çoğunlukla verilmiş oldukça önemli bir karardır. Zira mahkemenin bu kararı medya ve akademik çevrede, yargıçların uzun süredir devam eden yargı felsefelerini *görmezden* geldikleri ve önceki kararları ile çeliştikleri nedeniyle oldukça sert eleştirilmiştir. Zira yargıçlar tercih ettikleri başkan adayını seçmek için-önceden belirlenmiş bir siyasi sonuca ulaşmak için- önceki inançlarını çiğnemiş ve anayasal görevlerini ihlal etmişlerdir.⁷⁴

Başkanlık seçiminde ülke genelindeki çoğunluk oyları ile Seçmenler Kurulundaki oyların farklı çıktığı durumlarda bu kurulun kaldırılması gündeme gelmekte ve seçimin doğrudan halk oylarıyla yapılması tartışılmaktadır. Nitekim 2000 yılında ortaya çıkan sonuç da bu konuyu yeniden gündeme taşımış. Zira seçmenlerin çoğunluğunun tercihinin üstün gelen bir sonuç ortaya çıkmakta ve bu da ulusun başkan seçme konusunda söz sahibi olmadığı şeklinde yorumlanmaktadır. Ayrıca bu sistem halk iradesine hizmet etmediği gerekçesiyle de eleştirilmiştir. Özellikle de Amerika gibi seçimlere katılımın

---

⁷² BINDER/ CORRIGAN, 2019, s.26.

⁷³ BELENSKY, 2012, s. 74.

⁷⁴ BINDER/ CORRIGAN, 2019, s. 28.

düşük seyrettiği bir ülkede bu sistem nedeniyle sonucun öngörülemediği ileri sürülmüştür.⁷⁵

E. Shelby County, Alabama v. Holder, Attorney General Davası (2013)

Davanın konusu, Oy Hakkı Yasasının 5. Bölümünde federe devletlerin oy kullanmayla ilgili herhangi bir yasa çıkarmadan önce federal izin alma şartı getirmesi ve Yasanın 4. Maddesinin de bu şartı yalnızca bazı devletlere uygulanacağını içermesidir. Oy Hakkı Yasasının ilgili hükmü kapsanan bölgelerin azınlık seçmenlerine karşı artık ayrımcılık yapmadıklarını ispat ettikleri takdirde, 1970 yılında beş yıl içinde yürürlükten kalkacaktı. Ancak Kongre bu süreyi dört kez yenilemiş ve yakın zamanda bu bölgelerdeki ayrımcı davranış kaydını ayrıntılı bir şekilde inceledikten sonra, Bölüm 5'i 25 yıl daha uzatmıştır. Davacı Shelby County, Alabama, ön onay rejiminin Kongre'nin 14. ve 15.Değişiklikleri uygulama yetkisini aştığını ve 10. Değişikliği ihlal ettiğini iddia etmiştir. Davalı Başsavcı, bu kısıtlamaların geçmişte oy hakkı ihlalleri olan devletlerle mücadele etmek için gerekli olduğunu ileri sürmüştür. Shelby County, mevcut koşulların artık ön incelemeyi haklı çıkarmadığını ve teminat formülünün her halükârda modası geçmiş olduğunu savunmuştur. Savcı, uzatmanın Kongre'nin yetkisi dahilinde olduğunu ve geçmişte azınlık oy hakları üzerinde kısıtlamalar bulunan eyalet uygulamalarına karşı koymak için gerekli olduğunu savunmuştur. Ayrıca davacı taraf burada Oy Hakkı Yasasının seçimlerle ilgili olarak federalizmi ve eyalet egemenliğini etkilediğini ileri sürmüştür. Özellikle federe devletlere kendi eyalet seçimleri üzerinde verilen denetleme yetkisine etki ettiğine işaret etmiştir. Oy Hakkı Yasası kapsamında belirli eyaletlere getirilen eşit olmayan kısıtlamaların eyalet egemenliğini ihlal ettiğini ve bu eyaletleri komşularından eşit olmayan bir zemine oturttuğunu ve federalizmi tehdit ettiğini belirtmiştir. Mahkeme, yasanın bir devlete yüklediği herhangi bir görevin azınlık seçmenlerin haklarını korumak amacıyla orantılı olduğunu öne sürmüştür.⁷⁶

Mahkeme, 2009 yılında, Oy Hakkı Yasası'nın anayasaya uygunluğunun denetimi istendiğinde karar vermemeye özen göstermiş ve davayı kanuni zeminde çözüme

---

⁷⁵ BELENKY, 2012, s. 45-50.

⁷⁶ <https://www.law.cornell.edu/supct/cert/12-96#> (erişim tarihi 22.06.2021).

kavuşturmuştur. Ancak bu kararı verirken, Yasanın anayasaya uygunluğuyla ilgili daha geniş endişeleri dile getirmiş ve Kongrenin, kapsam formülünü güncellemesi gerektiğine işaret etmiştir. Fakat Kongre bugüne gelene dek beklenen değişiklikleri hayata geçirmedeği için Mahkeme, Yasanın 4(b) hükmünü anayasaya aykırı ilan etmiştir. Mahkeme kararında oylamada ırk ayrımcılığına yönelik yasağa ilişkin hiçbir etki doğurmadığının altını çizmiştir. Yalnızca kapsama formülüyle ilgili Kongrenin, mevcut koşullara göre başka bir formül hazırlaması gerektiğini ifade etmiştir. Zira ABD'nin demokrasi uygulamaları konusunda mesafe kat ettiğini ve oylamada herhangi bir ırk ayrımcılığına yer verilmediğini belirterek Kongrenin mevcut koşullara uygun bir düzenleme yapması gerektiğini ileri sürmüştür.⁷⁷

SONUÇ

ABD'nin ortaya çıkışı İngiliz sömürsünden kaçan kolonilerin varlığı ile mümkün olmuş, bu koloniler kendilerine yeni bir devlet kurmuş ve bu devletin yönetimi için yeni bir mekanizma geliştirmiştir. Başkanlık sistemi adı verilen bu hükümet şeklinde başkan, İngiltere'dekinin aksine seçimle iş başına gelmektedir. ABD'nin kuruluşunda özgürlüklerin korunmasına ve demokrasinin işletilmesine büyük önem verilmiş; oluşturulan sistem bu ilkeleri hayata geçirebilecek şekilde kurgulanmıştır.

Federal bir devlet yapılanması şeklinde örgütlenen ABD'de hem ulusal hem yerel düzeyde birçok görev için seçim yapılmaktadır. Seçimlerin yürütülmesi ve denetlenmesi konusunda ise eyaletler yetkili kılınmıştır. Her eyalet kendi seçim sistemini ABD Anayasasına bağlı kalarak oluşturmuştur. Yalnızca ulusal düzeyde gerçekleşen başkanlık seçimleri için ortak bir seçim yöntemi benimsenmiştir.

Demokratik bir sistemde vatandaşların kamu yönetimine katılması seçimler yoluyla gerçekleşmekte ve iktidar seçimle el değiştirmektedir. Böylece iktidarın halk tarafından belirlendiği rejimin meşruiyet kaynağını seçimler oluşturmaktadır. Bir ülkenin demokratik bir ülke olduğunu söyleyebilmek için seçimlerin varlığının yanında adil ve

---

⁷⁷ U.S Supreme Court, *Shelby County, Alabama v. Holder*, Attorney General, 2013, <https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/12-96.html> (erişim tarihi 19.06.2021).

serbest olması da elzemdir. Bu nedenle seçimin temel bileşenleri olarak kabul edilen oy hakkı, seçim sistemi ve siyasi partilerin o devletin hukuk sistemi içerisindeki düzenleniş şekli normatif demokrasi anlayışına yaklaşmak bakımından ön plana çıkmaktadır. Seçimlerin, göstermelik değil, yönetenle yönetilen arasındaki iletişimi gerçekleştirecek şekilde yürütülmesi, ulusal iradeyi doğru ve dürüst bir biçimde yansıtan ilkelere göre yapılması ve bu ilkelerin hukuk tarafından güvence altına alınması gerekir.

ABD’de seçime ilişkin temel ilkeler Anayasada yer almakta ve Anayasada yapılan 15., 19., 24. ve 26. Değişiklikler ile seçim sistemi ve oy hakkını etkileyen düzenlemeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Amerikan hukukunda seçim ve oy hakkına ilişkin en temel düzenleme Anayasanın kendisi olsa da seçimlerin yönetimi ve denetimiyle ilgili düzenlemeler şunlardır: Oy Hakkı Yasası, Amerikan Seçim Yardımı Yasası (Help America Vote Act) ve Federal Seçim Kampanyaları Yasası (Federal Election Campaign Act) ve İki Partili Kampanya Reformu Yasası (BCRA).

Çoğunluk sisteminin yaygın olarak uygulandığı ülkelerin başında Amerika gelmektedir. Nitekim başkanlık seçimlerinde eyaletlerde oyların çoğunu alan aday seçimleri kazanmaktadır. Başkanlık seçimleri genel olarak üç aşamada gerçekleşir. Birinci aşamada partiler ulusal kongreler yoluyla adaylarını belirler ve genellikle birden fazla kişi aday olarak yarışa katılır. İkinci aşamada federe devletlerde başkan seçecek olan delegeler seçilir. ABD’de seçmenler oylarını seçtikleri başkana değil daha sonra başkan seçecek olan delegeye vermektedir. Seçimleri kazanabilmek için başkan adaylarının 270 veya daha fazla delegenin oyunu alması gerekir. Seçimlerde birçok eyalet “winner-takes-all” adı verilen en çok oyu alanın tüm eyalet delegelerini kazandığı bir sistemi uygulamaktadır. Uygulanan bu seçim sistemi aynı zamanda iki partili sistemin doğmasına da zemin hazırlamıştır. Devletin kuruluşundan bu yana varlığını sürdüren iki farklı eğilimin neticesinde ortaya çıkan Cumhuriyetçi ve Demokrat parti ABD’nin hemen hemen bütün başkanlarını çıkartmıştır. Dolayısıyla ABD’de seçimleri kazanmak için bu iki partiden birinden aday olmak önemlidir. Zira bağımsız veya diğer siyasi parti adaylarının böyle bir sistemde başarı şansının oldukça düşük olduğunu söyleyebiliriz.

Partilerin başkan adayları ön seçimler yoluyla belirlenmekte ve ön seçimlere ilişkin düzenleme yetkisi eyalet yasama organlarına tanınmaktadır. Bu yüzden her eyaletin ön

seçim usulü değişkenlik arz edebilmektedir. Ayrıca bağımsız adayların belirlenmesi usulü de seçim bölgesine göre de değişebilmektedir. Ülkenin kurucuları gücü eyaletler ve federal hükümet arasında paylaşırma planlarının bir parçası olarak Seçmenler Kurulu sistemini tasarlamışlardır. Bu sisteme göre bir adayın ülke genelinde oyların çoğunluğunu alması başkan olması için yeterli değildir. Adayın aynı zamanda Seçmenler Kurulundaki delegelerin de oylarının çoğunluğunu alması gerekir. Bu yüzden geçmiş dönem seçimlerde ülke genelindeki oyların çoğunluğuna sahip olmasına rağmen adaylar seçimi kazanamamıştır. Bu yüzden Seçmenler Kurulunun halkın iradesini yansıtmadığı, seçim sonuçlarının öngörülmesine hizmet etmediği gerekçesiyle eleştirilmiş ve başkanın doğrudan halk tarafından seçilmesi gerektiği fikri ileri sürülmüştür. Ancak günümüzde bu sistemin varlığını sürdürmeye devam ederek zaman zaman meşruluk tartışmalarının doğmasına neden olmaktadır.

Anayasa, başkanlık seçiminde delegelerin belirlenmesi konusunda eyalet yasama organlarına herhangi bir sınırlama getirmemiş, belirleme usulü eyaletlere bırakılmıştır. Ayrıca nüfusun yarısından fazlasının ikamet ettiği eyaletlerin delege sayıları nedeniyle başkanlık seçimlerinde belirleyici olması sistemin diğer sorgulanan yönünü oluşturmaktadır. Çünkü bu eyaletlerin kazanılması halinde başkanlık da garanti edileceği için buradaki seçmen iradesinin diğerlerine üstün gelmesinden bahsedilmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde başkanlık seçimlerinin yönetimi ve denetimi ulusal bir makama verilmemiş bunun yerine her eyalet, kendi sınırları içerisindeki seçimin yönetiminden ve denetiminden sorumlu kılınmıştır. Seçimlerin yönetimi ve denetimi konusu özellikle 2000 yılında gerçekleştirilen seçimlerde ortaya çıkan olumsuzluklar neticesinde önemini iyice arttırmıştır. Oy verme konusunda yaşanan sorunların önüne geçebilmek adına Kongre, Amerikan Seçim Yardımı Yasası'nı (Help America Vote Act) kabul etmiştir. Amerika'da ulusal bir seçmen listesi olmadığı için, oy kullanabilmek için her birey kendi eyalet kanunlarının aradığı yasal şartları taşıması gerekir. Oy hakkının genişlemesiyle birlikte her eyalette aranan şartların farklı olması Kongrenin bu konuyu eşit koruma maddesi uyarınca düzenlemesini sağlamıştır. 1965'te kabul edilen Oy Hakkı Yasası ile her türlü ayrımcılık yasaklanarak bireylerin seçimlere eşit şekilde katılımı sağlanmıştır.

Seçimlerin yönetimi ve denetiminde iki seçim organı yetkili kılınmış olup bunlar: Seçim Yardımı Komisyonu ve Federal Seçim Komisyonudur. İlki eyaletlerde seçimlerin yürütülmesinde sorumlu iken ikincisi adaylara sağlanan kampanya finansmanlarının denetlenmesi noktasında görev yapmaktadır. Amerika’da özellikle seçim kampanyalarının finanse edilmesi ve bunun denetlenmesi büyük önem taşımaktadır. Zira adayların seçmenle iletişimini sağlayan kampanyalar yüklü bir mali destek ile mümkündür. Bunun için de adaylar bazen kamusal destek bazen de şahıs desteğine başvurmaktadır. ABD’de adayların şahıslardan alabileceği mali desteğe ilişkin sınırlamalar getirilmiş ve bunun hukuki takibinin yapılması öngörülmüştür. FECA ile yapılan düzenlemeler özellikle demokrasinin ilkelerinden olan serbest, dürüst, adil ve özgür seçim ortamının tesis edilmesi bakımından önem taşımaktadır. Çünkü oy hakkının ekonomik güç ile manipüle edilmesine ve siyasi yolsuzlukların yaşanmasına engel olmak amacıyla getirilen düzenlemeler adayların daha şeffaf bir kampanya süreci yürütmesini amaçlamıştır. Diğer taraftan getirilen sınırlamalar ifade özgürlüğüne yönelik bir tehdit olarak yorumlanmış ve konu yargının iradesine bırakılmıştır.

Ayrıca bu iki kurumun dışında ulusal düzeydeki seçimlere ilişkin bir itiraz olması halinde Temsilciler Meclisinin yetkili olduğu öngörülmüştür. ABD seçimlerin yönetimi ve denetimi anayasaca güvence altına alınmıştır. Dolayısıyla seçimlerle ilgili çıkan hukuki uyuşmazlıklarda başta anayasa olmak üzere seçim ilişkin yukarıda verilen yasalar başvurulması gereken kaynaklar olarak kabul edilmiştir. ABD’de seçime ilişkin hukuki uyuşmazlıkların çözümüyle yetkili ayrı bir yargı organı olmayıp bu uyuşmazlıklar yerel mahkemelerde ve son mercii olarak Federal Yüksek Mahkemede karara bağlanmaktadır. Nitekim mahkeme önüne gelen davalarda bu yetkiye vurgu yaparak işin esasını girmiş ve yetkisinin Anayasadan kaynaklandığını belirtmiştir. Mahkemenin önüne gelen uyuşmazlıklar aslında ABD’deki seçim sisteminin uygulamalarından kaynaklanmakta olup öncelikle yerel düzeydeki yargı organları tarafından incelenmiş, ardından buraya intikal ettirilmiştir. Nitekim iki partili sistem karşısında bağımsız adayların durumu, oy hakkının tüm vatandaşlarca kullanılabilmesi, seçimlerin organizasyonu, finansmanı, eyaletlerin seçimlere ilişkin uygulamaları vb. konular sık sık mahkeme gündemini meşgul etmiştir.

İncelemiş olduğumuz karar örneklerinden yola çıkarak Federal Yüksek Mahkemenin önüne gelen uyuşmazlıklarda anayasal hakları korumaya özen gösterdiğini bu hakların eşit koruma maddesi gereğince herkesçe kullanılmasını sağlamaya çalıştığını söyleyebiliriz. Mahkemenin, anayasal bir hak olan seçme ve seçilme hakkını koruduğunu ve desteklediğini ayrıca devlete de bu hakkın yerine getirilmesine yönelik yükümler getirdiğini ifade edebiliriz. Diğer taraftan bireyleri hukuki yönden koruma altına alırken devletin genel menfaatlerini de göz ardı etmemiştir. Özellikle seçimlerin yönetimi ve denetimi konusunda yerel yönetim birimlerinin uyguladıkları farklı farklı düzenlemelere gerçek anlamda hukuki bir ihlal oluşturmadığı sürece müdahale etmemiştir. Yukarıda incelemiş olduğumuz kararlar bunun açık bir göstergesidir.

Sonuç olarak ABD Anayasasının ortaya koyduğu federal yapı, hükümet şekli ve uygulanan seçim sistemi birlikte ele alındığında diğer ülke uygulamalarından tamamen farklı, kendine özgü bir nitelik arz ettiği görülmektedir. Bununla birlikte ülkedeki siyasi partilerin yapısı, anayasada öngörülmüş olan denge denetim mekanizmaları, yargının konumu, siyasi kültür ve daha birçok etken bu yapının özgün sonuçlar üretmesine katkı sağlamaktadır. Keskin kuvvetler ayrılığına dayalı bir sistemin tıkanmadan bugüne kadar işleyebilmesinin altında bu faktörlerin yatmış olduğunu söyleyebiliriz. Devletin istikrarlı bir demokrasi çizgisi sürdürmesini bu gibi etmenler ile açıklamak mümkündür. Şüphesiz ülkedeki demokrasi ve hukukun üstünlüğüne verilen değerdeki en büyük paydaşlardan birisi Federal Yüksek Mahkemedir. Zira anayasanın üstünlüğüne yaptığı vurgu ile sistemdeki ağırlığını diğer organlar karşısında ortaya koyan Mahkeme, uzun yıllardır bu ağırlığını korumaktadır. Özgürlüklerin, demokrasinin, kuvvetler ayrılığının ve hukukun üstünlüğünün güvencesi olan anayasal devlet felsefesine uygun kararlar verme gayreti içinde olmaya devam etmektedir.

KAYNAKÇA

ABD DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI BİLGİ PROGRAMLARI BÜROSU,
ABD'ye Bakış-Seçimler, 2016, https://tr.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/91/2016/10/secimler_kitapcik_2016.pdf (erişim tarihi 25.05.2021).

ACHESON, Patricia C., **Amerika Federal Hükümeti ve Çalışma Mekanizması**, (Çev. Birol Egeran), Varlık Yayınları, İstanbul, 1961.

ALİEFENDİOĞLU, Yılmaz, “Temsili Demokrasinin “Seçim” Ayağı”, **TBB Dergisi**, Sayı: 60, 2005, (s.71-96).

ATAR, Yavuz, “Seçim Hukukunun Güncel Sorunları”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, Sayı:23, 2006, (s.211-235).

AYDIN, Nizamettin. **Türk Seçim Hukukunda Seçimlerin Denetimi**, Yayınlanmış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2015.

AYHAN, Ufuk, “Amerika Birleşik Devletlerinde Yerel Yönetimler”, **Sayıştay Dergisi**, Sayı:70, (s. 104-120).

BELENKY, Alexander S., **Understanding the Fundamentals of the U.S. Presidential Election System**, Springer Science & Business Media, 2012.

BINDER, Michael/ CORRIGAN, Matthew, **Florida And The 2016 Election of Donald J. Trump.**, University Press Of Florida, 2019.

BRAMS, Steven J., **The Presidential Election Game**, CRC Press, New York, 2017.

BUREAU OF INTERNATIONAL INFORMATION PROGRAMS U.S. DEPARTMENT OF STATE, **Kısaca ABD Seçimleri**, https://photos.state.gov/libraries/istanbul/22897/ejournals/USA_Elections_InBriefTR.pdf (erişim tarihi 11.05.2021).

DE CHAMBURN, Marquis/ DE PINETON, Adolphe, **The Executive Power In The United States: A Study Of Constitutional Law**. Inquirer Printing And Publishing Company, 1874.

DUVERGER, Maurice, **Siyasal Rejimler**, (Çev. Teoman Tunçdoğan), İletişim Yayınları, İstanbul, 1966.

ELLINWOOD, Allen, Florence, **This Constitution of Ours**, New York, 1940.

FENDOĞLU, Hasan Tahsin. **Anayasa Hukuku**, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.

- GÖNENÇ, Levent, **Türkiye’de Seçim Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.
- GÖZLER, Kemal, **Anayasa Hukukunun Genel Teorisi**, Cilt 1, 2. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2020.
- GÜLER, Fatih, “3 Kasım 2020 Tarihinde Gerçekleşen Amerika Birleşik Devletleri Başkanlık Seçiminin Ardından Yaşanan Tartışmalar Işığında Mektupla Oy Verme ve Elektronik Oy Verme Usulleri”, **Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi**, Cilt: 4, Sayı, 1, 2021, (s.212-218).
- IŞIK, Hüseyin Murat. “Çağdaş Demokratik Rejimlerde Seçimlerin Yönetim ve Denetimi”, **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2010-2011, Cilt: 15-16, Sayı: 22-23-24-25, (s. 75-87).
- KABOĞLU, İbrahim Ö., **Anayasa Hukuk Dersleri**, 12. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- KANAT, Kılıç Buğra/ DUDDEN, Lesley K./HANNON, Jackson, 2016 **Başkanlık Seçimlerine Doğru ABD Seçim Süreci ve Ön Seçimler**, 2015, <http://www.setav.org.tr/amerikan-baskanlik-secimlerine-dogru-1-secim-sureci-ve-on-secimler/analiz/43145> (erişim tarihi 11.05.2021).
- MAURO, Tony, **Illustrated Great Decisions of the Supreme Court**, CQ Press, 2006.
- ÖZBUDUN, Ergun, **Türk Anayasa Hukuku**, 17.Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2017.
- ÖZBUDUN, Ergun. **Anayasalcılık ve Demokrasi**, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2015.
- REDLICH, Norman/ATTANASIO, John/ GOLDSTEIN, Joel K., **Understanding Constitutional Law**, New York, 2004.
- SARTORİ, Giovanni, **Karşılaştırmalı Anayasa Mühendisliği**, (çev. Ergun Özbudun), Yetkin Yayınları, 1997.
- TAYLOR, Robert L., **Ana Hatları İle ABD Devlet Yapısı**, (Ed. R. Targonski). Amerika Birleşik Devletler Dışişleri Bakanlığı, 2002.
- TEZİÇ, Erdoğan, **Anayasa Hukuku**, 10.Baskı, Beta Basım Yayın Dağıtım, İstanbul, 2005.

TÜRK, Hikmet Sami, “Seçim, Seçim Sistemleri ve Anayasal Tercih”, **Anayasa Yargısı Dergisi**, Sayı: 23, 2006, (s. 75-115).

UZUN, Cem Duran, **Anayasa Hukuku Açısından Siyasi Partilerin Finansmanı**, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009.

WILTSE, Dave L.,” Amerika'da Kampanya Finansmanı: Reformlar, Mitler ve Gerçekler” (çev. Erdem Evren), **Birikim Dergisi**, Sayı: 189, 2005, <https://birikimdergisi.com/dergiler/birikim/1/sayi-189-ocak-2005-sayi-189-ocak-2005/2374/amerika-da-kampanya-finansmani-reformlar-mitler-ve-gercekler/479> (erişim tarihi 30.06.2021).

YANIK, Murat, **Başkanlık Sistemi ve Türkiye’de Uygulanabilirliği**, 3. Baskı, Der Yayınları, İstanbul, 2016.

https://www.senate.gov/civics/constitution_item/constitution.htm#a2_sec2 (erişim tarihi 12.05.2021).

<https://photos.state.gov/libraries/turkey/231771/PDFs/abd-anayasasi.pdf> (erişim tarihi 16.05.2021).

<https://www.usa.gov/voting-laws#item-214532> (erişim tarihi 27.05.2021).

<https://www.usa.gov/election#:~:text=The%20president%20must%3A,United%20States%20for%2014%20years>(erişim tarihi 27.05.2021).

https://photos.state.gov/libraries/istanbul/22897/ejournals/USA_Elections_InBriefTR.pdf (erişim tarihi 11.05.2021).

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-54774962> (erişim tarihi 30.05.2021).

<https://www.haberturk.com/dunya/haber/1321339-abd-eyaletleri-abd-secim-sistemi>(erişim tarihi 11.06.2021).

<https://www.usa.gov/who-can-vote> (erişim tarihi 16.05.2021).

https://tr.wikipedia.org/wiki/1996_Amerika_Birle%C5%9Fik_Devletleri_ba%C5%9Fkanl%C4%B1k_se%C3%A7imleri#Reform_Partisi_aday%C4%B1n%C4%B1n_belirlenmesi(erişim tarihi 18.05.2021).

<https://www.fec.gov/press/resources-journalists/political-action-committees-pacs/>(erişim tarihi 28.06.2021).

<https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/383/301.html> (erişim tarihi 10.05.2021).

<https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/415/724.html> (erişim tarihi 10.05.2021).

<https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/531/70.html> (erişim tarihi 21.06.2021).

<https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/12-96.html> (erişim tarihi 19.06.2021).

<https://www.law.cornell.edu/supct/cert/12-96#> (erişim tarihi 22.06.2021).